

Tisková zpráva

Hodnocení vývoje vybraných oblastí veřejného života během uplynulého roku – leden 2018

- ☉ Nejčastěji jako zhoršenou lidé vnímají politickou situaci v ČR, kde více než polovina dotázaných (52 %) uvedla negativní hodnocení (podle 13 % se situace dokonce „rozhodně zhoršila“). Další v pořadí je nálada ve společnosti, kde negativní hodnocení uvedlo 46 % dotázaných. V minulém roce byla situace odlišná – nejhůře hodnocená byla situace v oblasti přistěhovalectví (65 % negativních odpovědí), následovaná bezpečnostní situací v ČR (54 %).
- ☉ Nejpozitivnější hodnocení měla oblast nezaměstnanosti, kde 60 % dotázaných uvedlo, že se situace zlepšila. Na druhém místě je oblast nabídky zboží a služeb, kde zlepšení vidělo 43 % respondentů. Obrátilo se tak pořadí z minulého roku, kde nabídku zboží a služeb pozitivně hodnotilo 48 % dotázaných a nezaměstnanost 43 %.
- ☉ K největšímu zlomu oproti předchozímu šetření došlo v oblasti přistěhovalectví, kde podíl negativních odpovědí („spíše se zhoršila“ a „rozhodně se zhoršila“) poklesl o 33 procentních bodů.

Zpracovala:
Radka Hanzlová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 583; e-mail: radka.hanzlova@soc.cas.cz

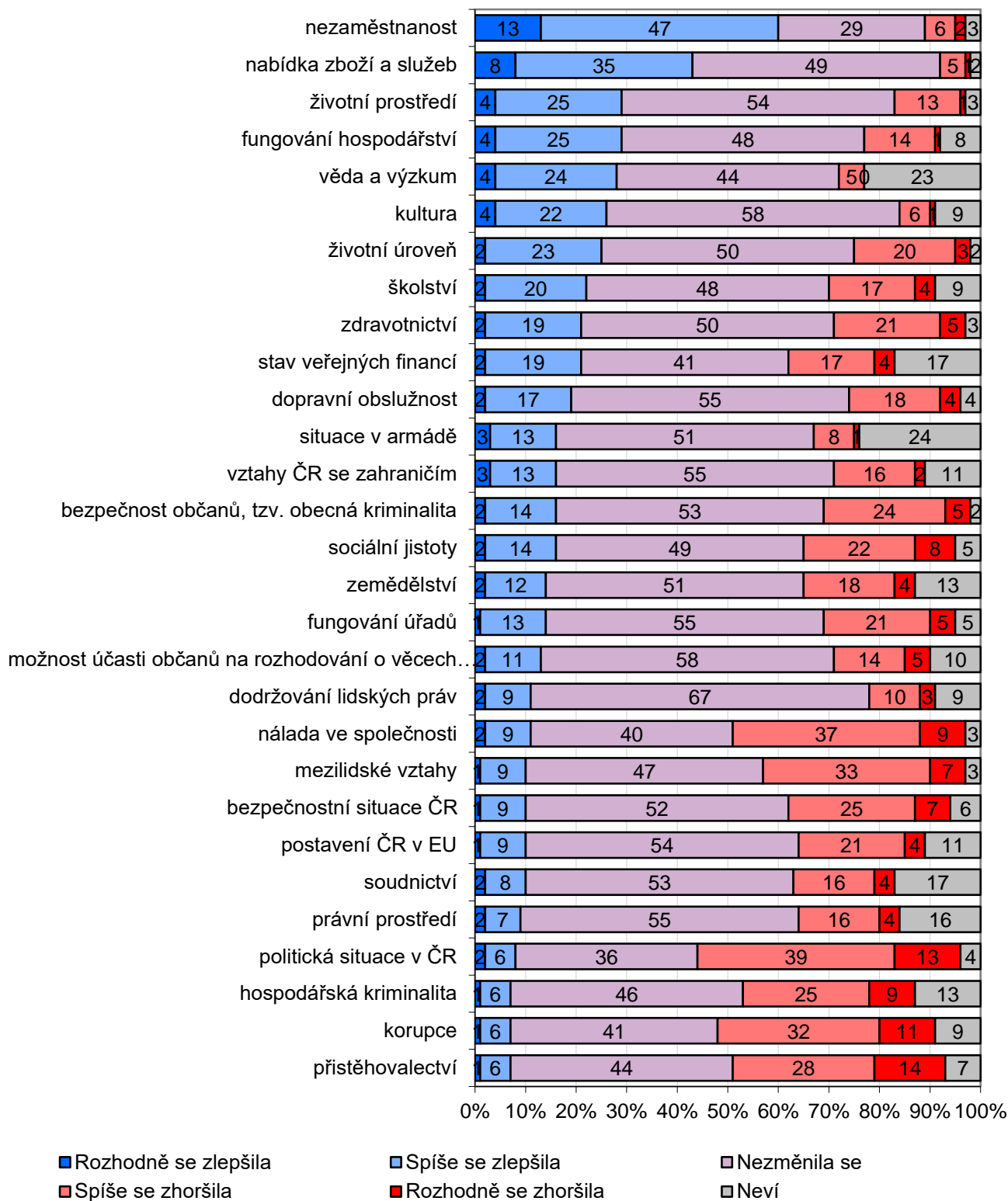
V lednovém šetření Centra pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i. hodnotili občané České republiky vývoj situace ve vybraných oblastech veřejného života během roku 2017.¹

Jak ukazují výsledky v grafu 1, u 16 z 29 sledovaných oblastí podíl těch, kdo tvrdí, že se situace v uplynulém roce zhoršila (součet odpovědí „spíše se zhoršila“ a „rozhodně se zhoršila“), statisticky významně (min. o 4 procentní body) převažuje nad těmi, kdo hodnotí situaci jako zlepšení. Nejhůře byla vnímána politická situace v ČR, kde zhoršení konstatovala více než polovina občanů (52 %). U dalších tří oblastí se podíl konstатовaného zhoršení pohyboval okolo 45 % odpovědí, a to konkrétně u nálady ve společnosti (zhoršení uvedlo 46 % dotázaných), u korupce (43 %) a přistěhovalectví (42 %).

Naopak zlepšení nad zhoršením převážilo u sedmi sledovaných oblastí, u šesti pak bylo konstатовané zlepšení a zhoršení vyrovnané. Absolutně nejlépe hodnocenou oblastí byla nezaměstnanost, kterou jako lepší se označily tři pětiny občanů (60 %). U ostatních oblastí tvrzení o zlepšení vesměs ani zdaleka nedosahovala jedné poloviny, přičemž nejvíce se k tomu přiblížila nabídka zboží a služeb s 43 % těch, kdo si myslí, že se v loňském roce v tomto ohledu situace zlepšovala. Přibližně tři z deseti oslovených zaznamenaly zlepšení v oblasti životního prostředí, fungování hospodářství a vědě a výzkumu. Kolem čtvrtiny dotázaných pak konstatovalo zlepšení v oblasti kultury a životní úrovně. U poslední položky však téměř shodný podíl respondentů uvedl, že zde došlo ke zhoršení a polovina respondentů nezaznamenala žádnou změnu. Poslední oblastí, kde statisticky významně převážilo pozitivní hodnocení, byla situace v armádě, kde zlepšení deklarovalo 16 % dotázaných. Shodný podíl pozitivního a negativního hodnocení byl zaznamenán u školství, stavu veřejných financí, dopravní obslužnosti a vztahů ČR se zahraničím, když zhruba pětina oslovených pozorovala zlepšení a pětina zhoršení. U dodržování lidských práv se vyrovnaný podíl pozitivního a negativního hodnocení pohyboval okolo jedné desetiny a současně zde byl vůbec nejvyšší podíl těch, kdo nezaznamenali žádnou změnu (67 %).

¹ Znění otázky: „Řekli byste, že se v roce 2017 v ČR situace v následujících oblastech zlepšila, zhoršila nebo se nezměnila? a) Životní prostředí, b) zdravotnictví, c) vztahy ČR se zahraničím, d) školství, e) fungování hospodářství, f) bezpečnost občanů, tzv. obecná kriminalita, g) kultura, h) situace v armádě, i) fungování úřadů, j) sociální jistoty, k) nezaměstnanost, l) soudnictví, m) přistěhovalectví, n) korupce, o) hospodářská kriminalita, p) zemědělství, q) politická situace v ČR, r) možnost účasti občanů na rozhodování o veřejných záležitostech, s) životní úroveň, t) věda a výzkum, u) postavení ČR v EU, v) dopravní obslužnost, w) nabídka zboží a služeb, x) dodržování lidských práv, z) právní prostředí, aa) celková nálada ve společnosti, ab) mezilidské vztahy, ac) stav veřejných financí, ad) bezpečnostní situace ČR, např. riziko války, teroristického útoku.“ Možnosti odpovědí: rozhodně se zlepšila, spíše se zlepšila, nezměnila se, spíše se zhoršila, rozhodně se zhoršila, neví.

Graf 1: Vývoj situace v jednotlivých oblastech v roce 2017 (%)

Pozn.: Položky jsou řazeny sestupně podle dosaženého skóre pozitivních odpovědí (rozhodně se zlepšila + spíše se zlepšila).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 15. – 24. 1. 2018, 1086 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V další analýze jsme se zaměřili na to, kolik procent respondentů v baterii 29 položek uvedlo vyznačený počet odpovědí, že se situace „zlepšila“, „zůstala stejná“ nebo „se zhoršila“. Konkrétně 14 % respondentů v lednu 2018 v žádné položce neuvedlo, že se zde situace v průběhu roku 2017 zlepšila, zhoršení v žádné ze sledovaných oblastí nezaznamenalo 13 % dotázaných. Na druhou stranu 42 % dotázaných uvedlo, že situace zůstala stejná v 16 a více oblastech zjišťovaných danou baterií, 9 % uvedlo, že ve více než 15 oblastech došlo ke zhoršení a 6 % vidělo minimálně v 16 oblastech zlepšení. Výsledky se velmi podobají výsledkům minulého šetření z prosince 2016, pouze v letošním šetření významně méně respondentů uvedlo, že ke zhoršení došlo v 16 a více zjišťovaných oblastech na úkor toho, že ke zhoršení nedošlo v žádné ze sledovaných oblastí (viz tabulku 1).

Tabulka 1: Počty položek, kde se situace zlepšila, zůstala stejná, zhoršila v průběhu roku 2017 a srovnání s minulým šetřením 12/2016 (v %).

	12/2016			01/2018		
	Zlepšení	Stejně	Zhoršení	Zlepšení	Stejně	Zhoršení
Žádná	18	1	7	14	1	13
1-5	49	9	32	49	8	35
6-10	20	22	28	23	21	28
11-15	9	30	18	8	28	15
16+	4	38	15	6	42	9

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pro identifikaci obecnějších dimenzí hodnocení vývoje dílčích oblastí v uplynulém roce byla použita faktorová analýza s rotací Varimax, která sdružila dílčí proměnné do pěti faktorů, které vyčerpaly 50 % celkové variance. Podstatná věc pro porozumění výsledku faktorové analýzy je, že odhalené faktory jsou mezi sebou nezávislé, což znamená, že hodnocení skupiny položek sdružené v jednom faktoru nijak nesouvisí s hodnocením položek sdružených v druhých faktorech. Je třeba uvést, že procento vyčerpané variance v daném případě je nízké, když mimo vysvětlení pomocí faktorového řešení zůstává 50 % variance odpovědí. Aktuální výsledky rovněž ukázaly určité odlišnosti od předcházejících šetření – snížil se počet vzniklých faktorů a zároveň kleslo procento vyčerpané variance, což do značné míry může souviset s určitými posuny v hodnocení politické a hospodářské situace.

Do prvního faktoru (16 % vysvětlené variance) se seskupilo nejvíce proměnných, které lze dále tematicky rozdělit do určitých oblastí - týkajících se veřejného života (věda a výzkum, školství, kultura, zemědělství, situace v armádě, stav veřejných financí), souvisejících s právem (právní prostředí, soudnictví, možnost účasti občanů na rozhodování) či mezinárodním postavením ČR (vztahy ČR se zahraničím, postavení ČR v EU).

Druhý faktor (vysvětlující 11 % variance) v sobě sdružil oblasti, které spojují aktuální obavy z přistěhovalectví vázané na oblast bezpečnosti, s trvajícím korupcí, hospodářskou kriminalitou a politickou situací v ČR.

Třetí faktor čerpající 9 % variance v rámci rotovaného řešení je spojen s oblastí zdravotnictví, životního prostředí, sociálních jistot, bezpečnosti a fungování úřadů.

Čtvrtý faktor u rotovaného řešení (7 % variance) v sobě sdružil položky spojené s nabídkou služeb pro občany (konkrétně nabídka zboží a služeb a dopravní obslužnost) a dále nezaměstnanost a životní úroveň.

Pátý faktor (7 % vyčerpané variance v rámci rotovaného řešení) propojil oblasti charakterizující celkovou atmosféru v české společnosti – náladu ve společnosti a mezilidské vztahy.

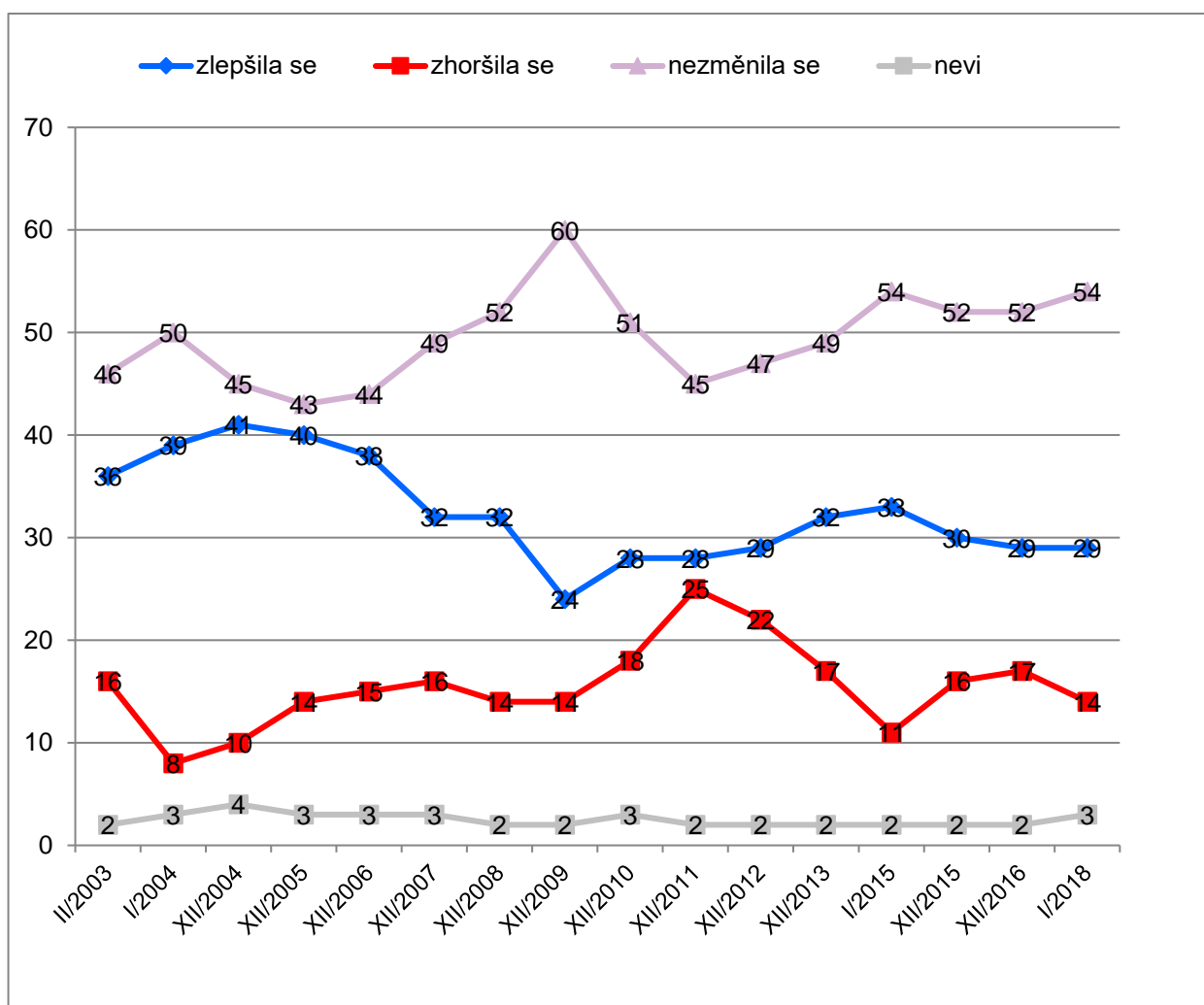
Dvě oblasti – dodržování lidských práv a fungování hospodářství – nelze jednoznačně přiřadit k jednomu konkrétnímu faktoru, neboť vykazovaly příznačnost k více faktorům najednou.

Analýza souhrnných ukazatelů (počty odpovědí zhoršila, zlepšila – viz tabulku 1) podle jednotlivých sociodemografických charakteristik ukázala, že přesvědčení o zhoršení stavu roste spolu s rostoucím věkem a klesá s rostoucím vzděláním. Míra celkového zhoršení je také vázaná na životní úroveň. Respondenti hodnotící životní úroveň své domácnosti jako dobrou uváděli méně často zhoršení v 16 a více oblastech než ti, kdo ji popsali jako špatnou (6 % ku 14 %).

Z časových srovnání vývoje hodnocení změn v jednotlivých oblastech, které postupně prezentují grafy 2 až 30, je možné vyčíst, jak se jejich hodnocení proměňovala od roku 2003 (v posledních čtyřech oblastech od roku 2011). Oblasti jsou uvedeny v pořadí, jak byly řazeny v dotazníku.

Hodnocení situace v oblasti životního prostředí (viz graf 2) se v období let 2004 až 2011 postupně zhoršovalo, když podíl respondentů, kteří zaznamenali zhoršení situace v této oblasti, vzrostl z 8 % na 25 %. V období od prosince 2011 do ledna 2015 podíl negativního hodnocení naopak klesal až na úroveň 11 %. Šetření v prosinci 2015 tento pokles nepotvrdilo, podíl negativních hodnocení vzrostl o pět procentních bodů na 16 %. Okolo těchto hodnot se pohybují i výsledky posledních dvou šetření – z prosince 2016 a ledna 2018.

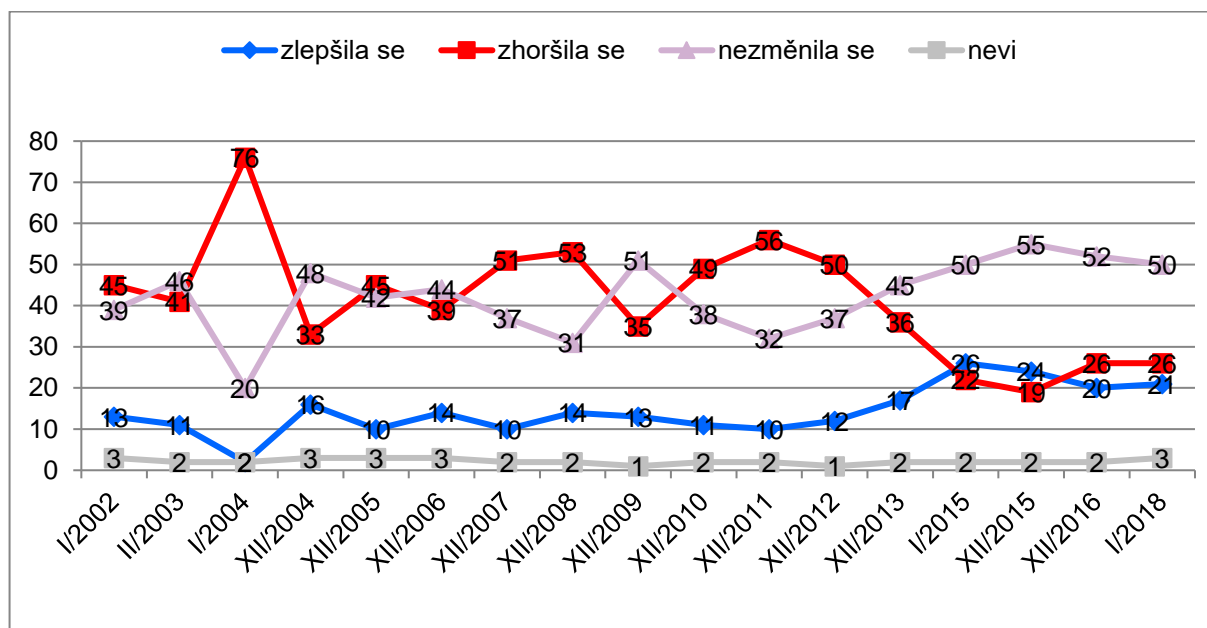
Graf 2: Životní prostředí – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Zdravotnictví (viz graf 3) v průběhu času procházelo poměrně velkými výkyvy zejména v podobě nárůstu či poklesu podílu těch, kdo konstatovali zhoršení situace v uplynulém roce.

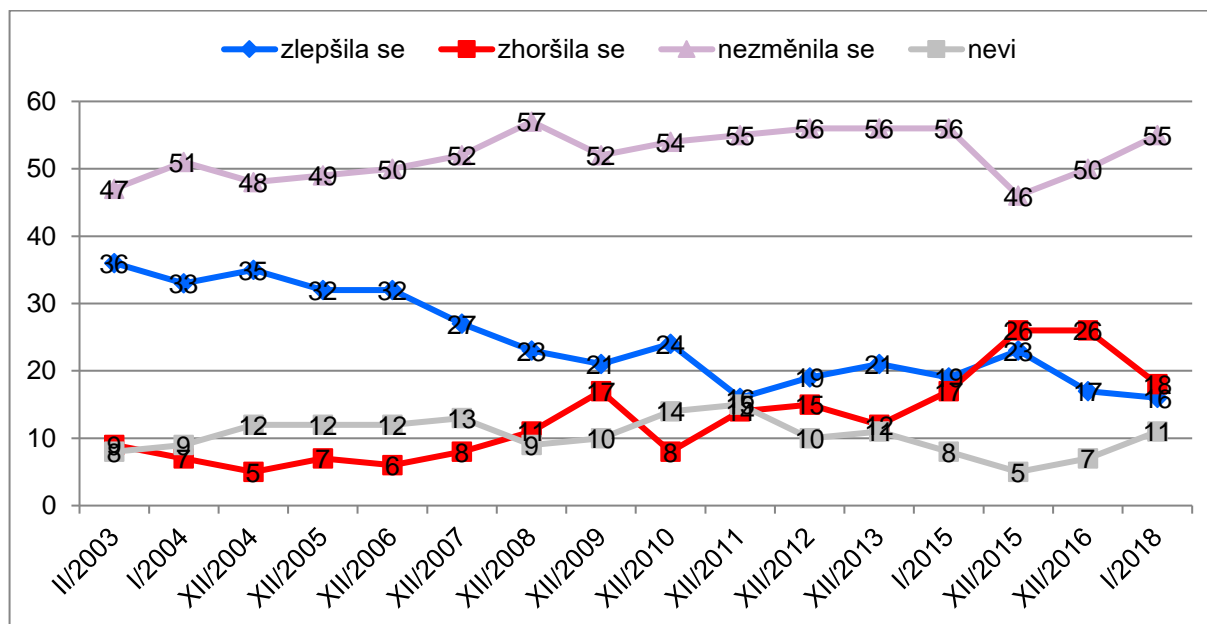
Graf 3: Zdravotnictví – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Největší negativní výkyv se objevil při hodnocení roku 2004, kdy zhoršení situace uváděly přibližně tři čtvrtiny občanů, avšak hned v následujícím šetření podíl negativního hodnocení uplynulého roku klesl o více než čtyřicet procentních bodů na úroveň jedné třetiny, což byl až do počátku 2015 nejnižší podíl negativního hodnocení. Vůbec nejnižší podíl negativního hodnocení byl zaznamenán v prosinci 2015 (19 %). V následujícím šetření hodnotící rok 2016 mírně poklesl podíl konstatovaného zlepšení (o čtyři procentní body) a o sedm procentních bodů vzrostl podíl zhoršení. Výsledky letošního šetření se statisticky významně neliší od předchozího šetření z prosince 2016.

Graf 4: Vztahy ČR se zahraničím – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

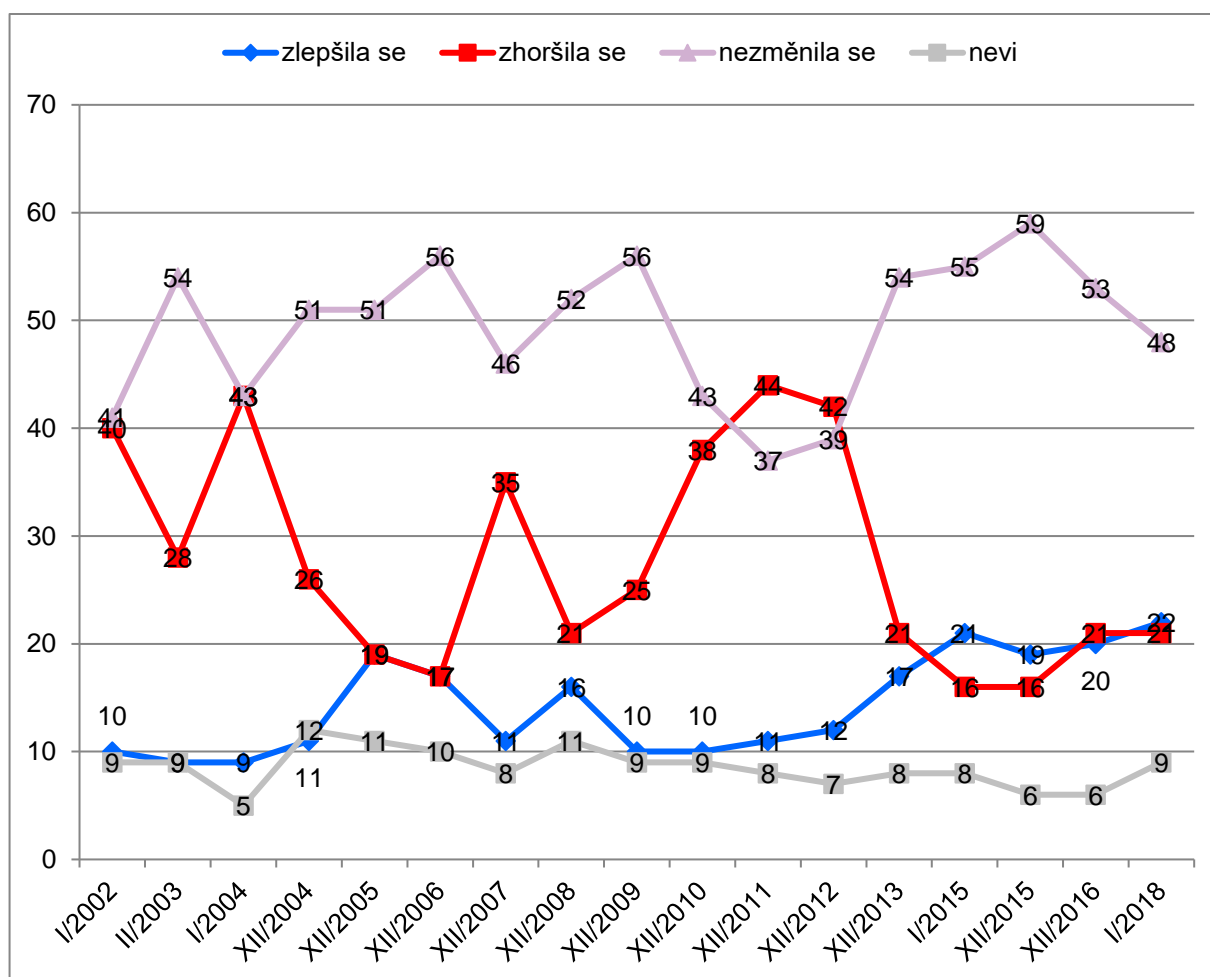

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

U hodnocení vývoje v oblasti vztahů ČR se zahraničím (viz graf 4) můžeme pozorovat dlouhodobý trend pozvolného poklesu podílu konstatovaného zlepšení, který se v první polovině minulého desetiletí pohyboval na úrovni okolo jedné třetiny, od roku 2008 se pak pohyboval kolem jedné pětiny. V aktuálním výzkumu jsme od předchozího šetření z prosince 2016 zaznamenali statisticky významný pokles těch, podle kterých se za poslední rok vztahy naší země se zahraničím zhoršily (o 8 procentních bodů, návrat na úroveň ledna 2015) a mírně narostl podíl těch, kdo změnu v této oblasti nezaznamenali (o 5 procentních bodů).

Podobně jako u zdravotnictví velké výkyvy v podílu konstatovaného zhoršení situace v uplynulém roce můžeme pozorovat také v případě oblasti školství (viz graf 5).

Graf 5: Školství – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

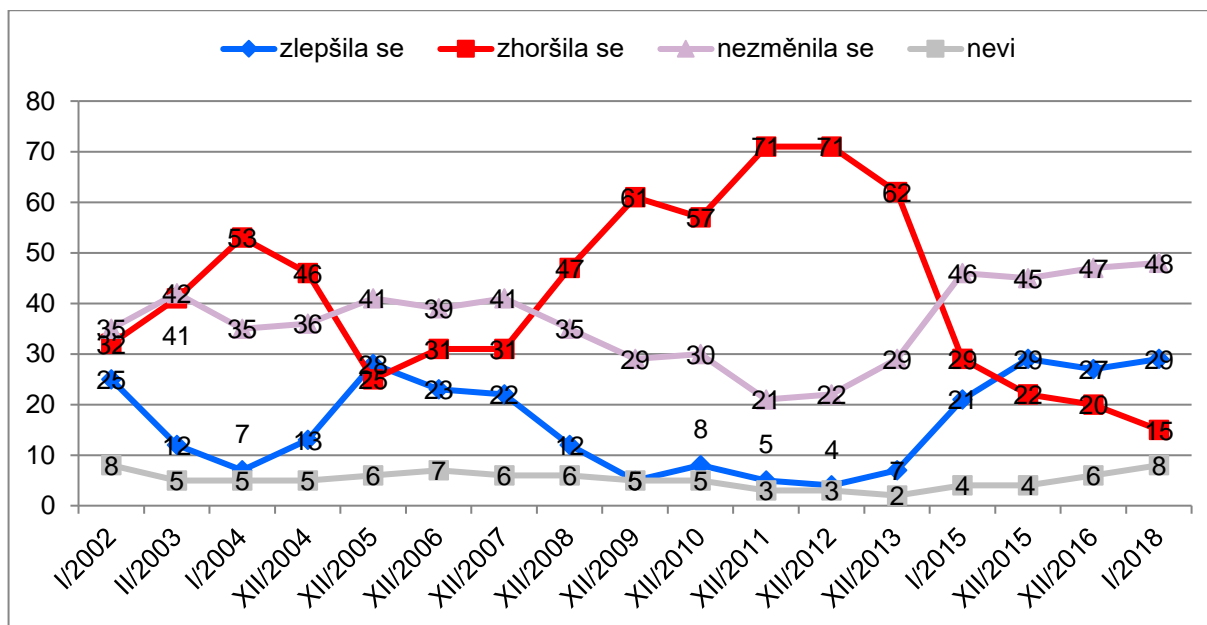
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Zde se situace zlepšovala mezi roky 2004 a 2006, naopak mezi roky 2008 a 2012 se hodnocení výrazně zhoršovalo. Rok 2013 přinesl výrazný obrat znamenající de facto návrat k úrovni hodnocení z roku 2008. V následujících dvou šetřeních hodnotících rok 2014 a 2015 negativní hodnocení kleslo na úroveň 16 % a podíl respondentů, kteří v této oblasti zaznamenali zlepšení, dokonce nad negativním hodnocením mírně převážil. V prosinci 2016 pak došlo k nárůstu tohoto negativního hodnocení o 5 procentních bodů na hodnotu 21 %, které bylo dosaženo i v aktuálním šetření. Zároveň v aktuálním šetření oproti předchozímu mírně oslabil názor, že v oblasti školství došlo v roce 2017 k výraznější změně (pokles o 5 procentních bodů).

V hodnocení fungování hospodářství (viz graf 6) můžeme vidět po roce 2007 výrazné zhoršování spojené s ekonomickou krizí. Rok 2013 zaznamenal obrat v hodnocení, který další výzkum nejen potvrdil, ale významně

prohloubil. Aktuální šetření potvrdilo hodnocení z posledních dvou šetření (2015 a 2016), takže fungování hospodářství je tak v nejlepší kondici za celé sledované období (tj. od roku 2002).

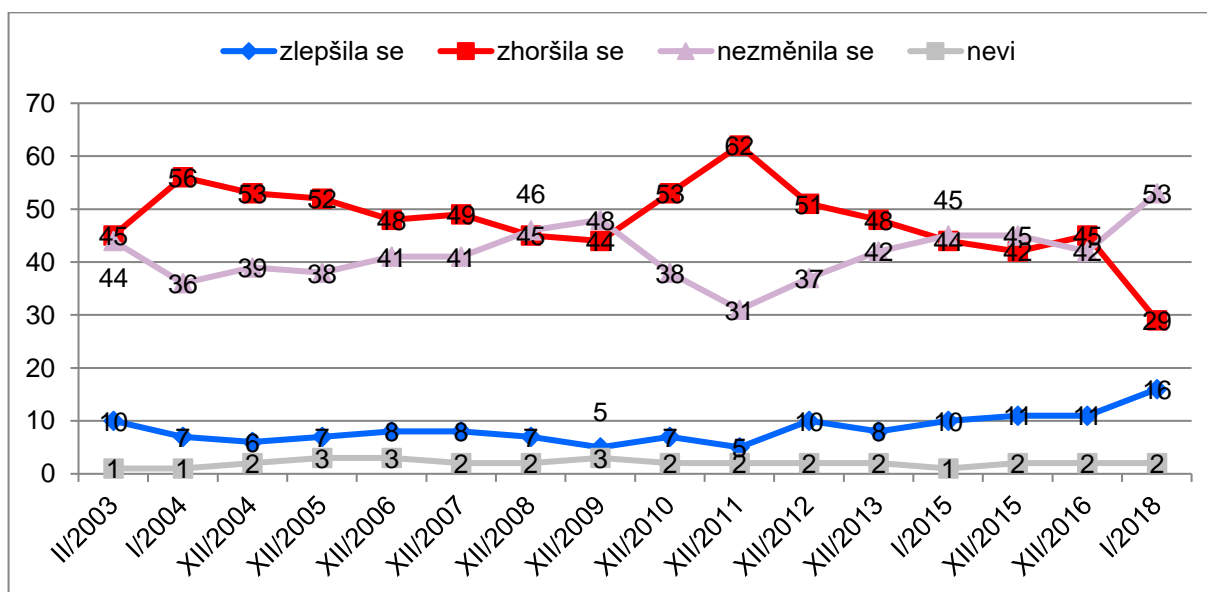
Graf 6: Fungování hospodářství – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Oblast bezpečnosti občanů, respektive obecné kriminality (viz graf 7) zaznamenávala od roku 2004 do roku 2009 pozvolné snižování podílu negativního hodnocení vývoje v uplynulém roce, v letech 2010 a 2011 došlo k výraznému zhoršení, ale od roku 2012 do 2015 podíl dotázaných, kteří zaznamenali v této oblasti zhoršení, klesal. V prosinci 2016 pak tento podíl opět nepatrně vzrostl. Aktuální výzkum však naznačil výrazný zlom, kdy podíl negativního hodnocení poklesl o 16 procentních bodů na dosud nejnižší hodnotu (29 %) za celé sledované období (od roku 2002). Až další šetření může prokázat, zda jde o nový trend či pouze jednorázový výkyv.

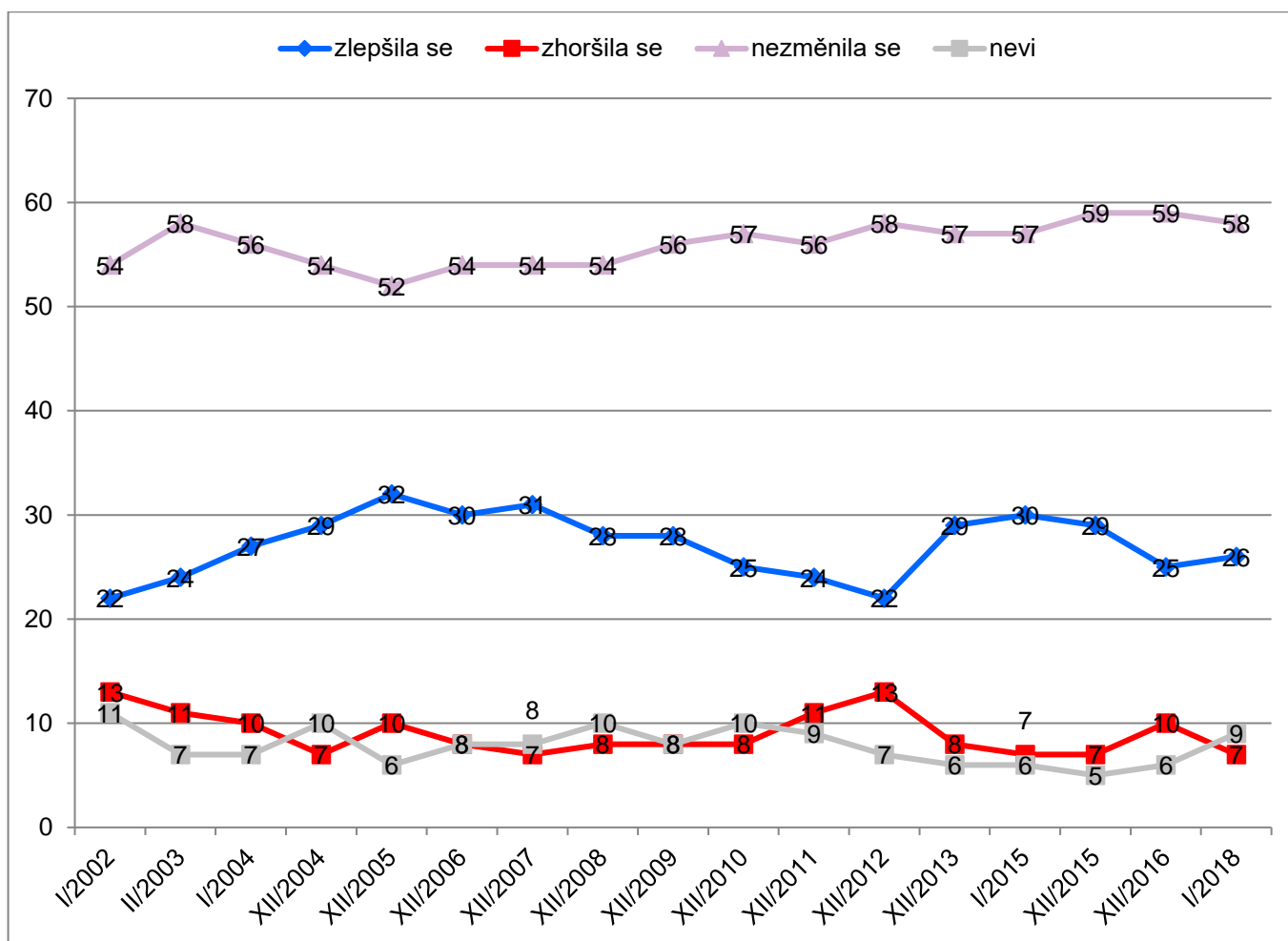
Graf 7: Bezpečnost občanů – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Oblast kultury (viz graf 8) zaznamenávala velmi pozvolný nárůst příznivého hodnocení až do roku 2005. V letech 2005 až 2009 se podíl těch, kteří v této oblasti viděli nějaká zlepšení, v podstatě ustálil a pohyboval se kolem tří desetin dotázaných. V letech 2010 až 2012 podíl pozitivních odpovědí postupně klesal, ale v roce 2013 došlo k obratu a návratu zpět na úroveň let 2005 až 2009. V dalším výzkumu z roku 2016 došlo k narušení stability ve smyslu poklesu podílu pozitivních hodnocení a nárůstu negativních, nicméně tento trend nebyl potvrzen v aktuálním šetření (podíl negativních hodnocení klesl o 3 procentní body).

Graf 8: Kultura – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

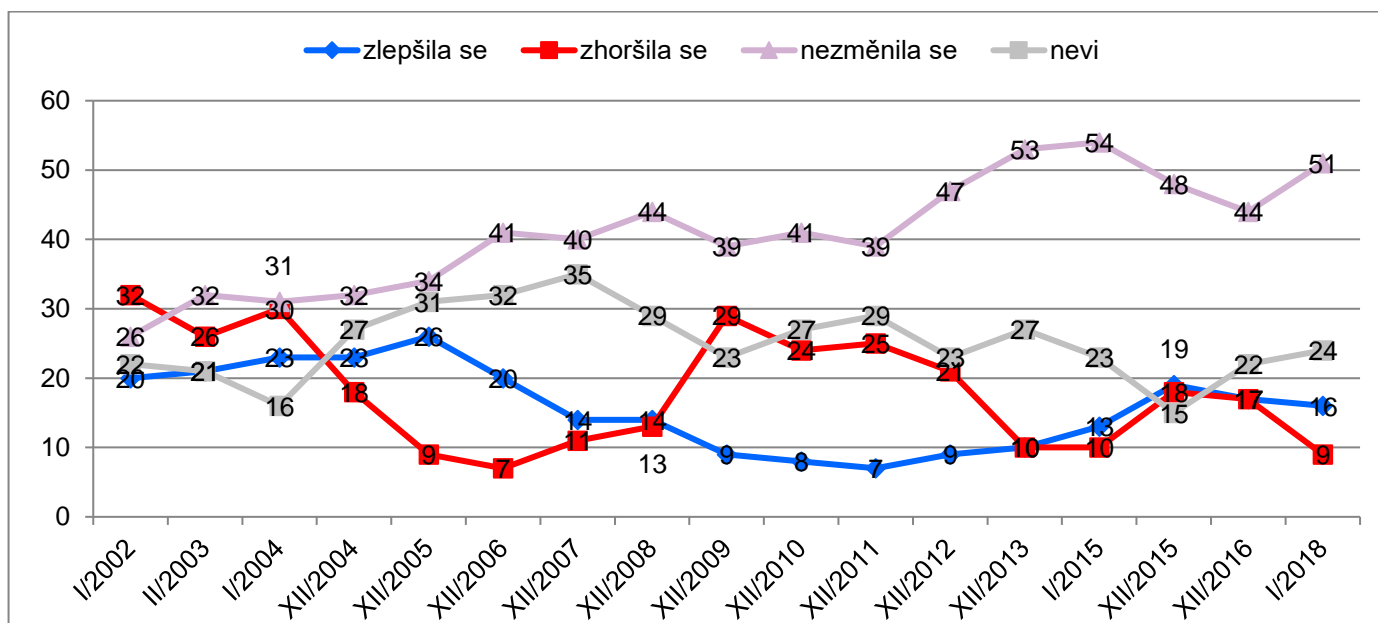

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pokud jde o situaci v armádě (viz graf 9), zde můžeme v období od roku 2002 do počátku roku 2015 pozorovat především nárůst podílu těch, kdo říkají, že se situace v uplynulém roce nezměnila. Souběžně s tím zejména v letech 2004 až 2007 výrazně rostl i podíl odpovědí neví, což obojí může do značné míry souviset se zrušením základní vojenské služby a profesionalizací armády, která se tak kromě jiného poněkud vzdálila přímé zkušenosti většiny řadových občanů. Podíl deklarovaného zlepšení situace, který mezi roky 2002 a 2005 nepatrně vzrostl, následně postupně poklesl z jedné čtvrtiny až na úroveň jedné desetin, kde se od roku 2009 udržoval až do počátku roku 2015. V prosincovém výzkumu v roce 2015 jsme poprvé zaznamenali výraznější pokles podílu respondentů, kteří v posledním roce neviděli v situaci v armádě žádnou změnu. Tento pokles pokračoval i v dalším šetření z prosince 2016 (na úkor odpovědí „nevím“), nicméně v aktuálním šetření byl zaznamenán jiný trend. Podíl respondentů, podle kterých se situace v armádě nezměnila, vzrostl o 7 procentních bodů a vrátil se tak na úroveň z roku 2013 a ledna 2015, a zároveň výrazněji poklesl podíl těch, kdo v této oblasti zaznamenali zhoršení (pokles o 8 procentních bodů na 9 %). Podíl pozitivního hodnocení zůstal na stejné hladině jako v minulém šetření.

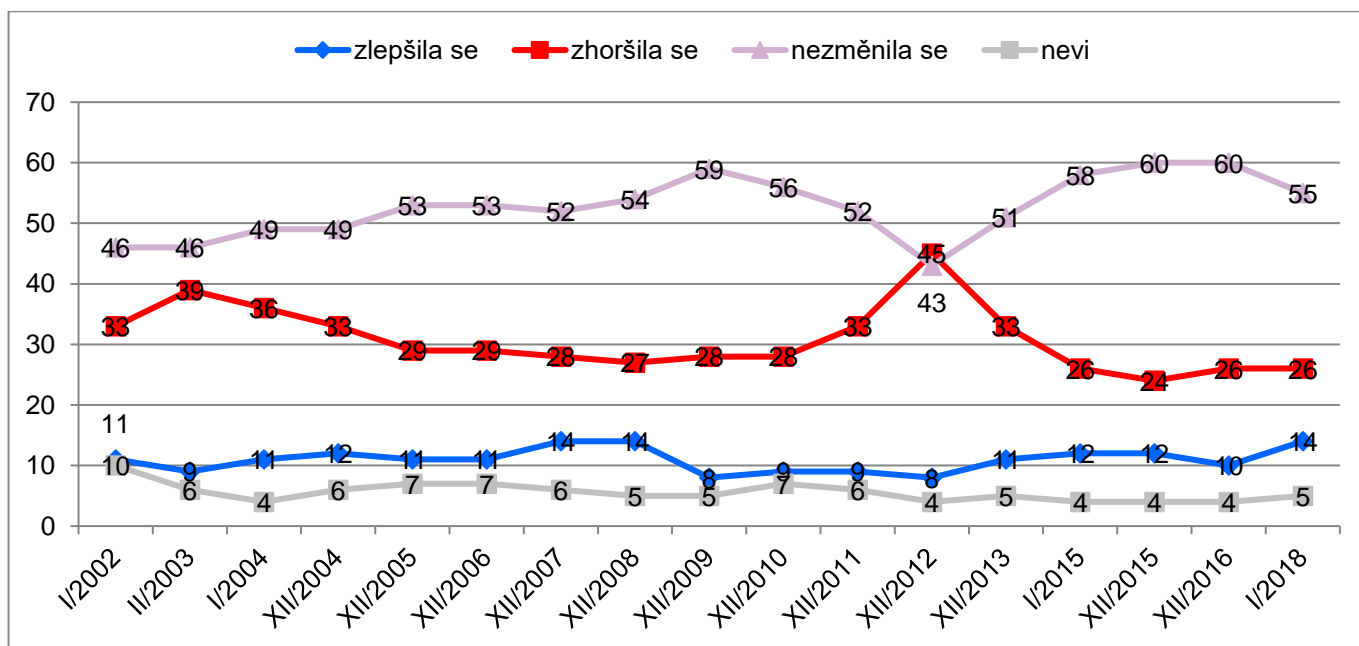
Graf 9: Situace v armádě – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Podíl respondentů, kteří konstatují zlepšení v oblasti fungování úřadů, zůstává po celou dobu sledování v podstatě stabilní (viz graf 10). Do roku 2010 postupně klesal podíl těch, kdo situaci v oblasti vnímali jako zhoršenou, v letech 2011 a 2012 jejich podíl naopak prudce vzrostl. Od roku 2012 do 2015 pak postupně rostl podíl respondentů, kteří v této oblasti žádnou změnu nevidí, a naopak klesal podíl respondentů, podle kterých se situace v této oblasti zhoršila. V dalším roce 2016 zůstala situace stejná jako v předchozím roce 2015. V aktuálním šetření byl pak zaznamenán mírný nárůst pozitivního hodnocení (o 4 procentní body) na úkor podílu respondentů (pokles o 5 procentních bodů), kteří v této oblasti nevidí žádnou změnu.

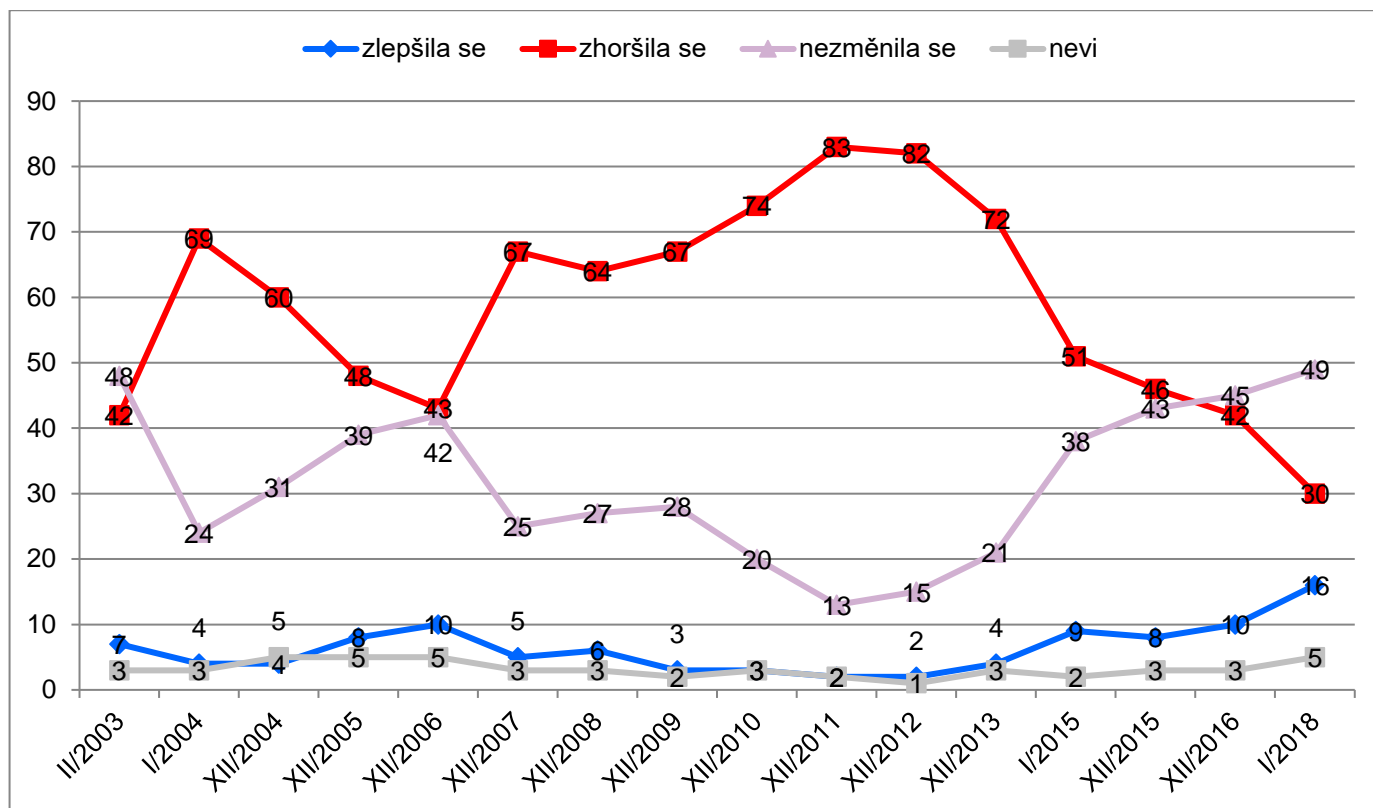
Graf 10: Fungování úřadů – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pro oblast sociálních jistot (viz graf 11) je po celou dobu měření charakteristický velmi nízký podíl těch, kteří v této oblasti spatřují nějaké zlepšení.

Graf 11: Sociální jistoty – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

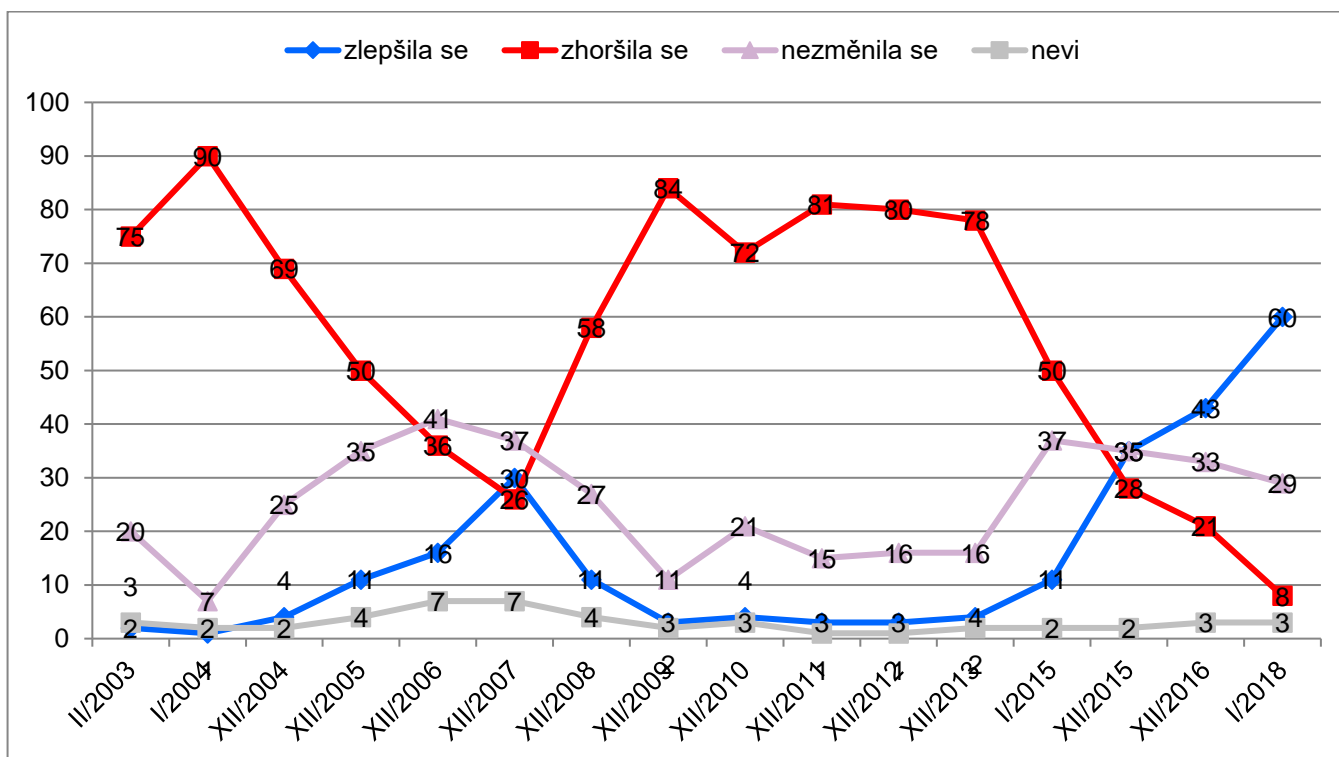

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Mezi lety 2003 a 2004 došlo k výraznému nárůstu podílu dotázaných, podle kterých se situace v této oblasti změnila k horšímu, od roku 2004 se pak podíl negativních odpovědí postupně snižoval až do konce roku 2006, kdy se podíl záporných hodnocení prakticky srovnal s podílem hodnocení „nezměnila se“. V roce 2007 podíl těch, kdo v této oblasti zaznamenali zhoršení, opět výrazně vzrostl a v letech 2010 až 2012 patřila tato oblast mezi vůbec nejhůře hodnocené. Od roku 2012 ale podíl negativního hodnocení opět velmi výrazně klesá (od prosince 2012 do prosince 2016 došlo k poklesu negativních odpovědí o 40 procentních bodů) a naopak roste podíl těch, kteří v této oblasti nezaznamenali žádnou změnu. Aktuální výzkum tento trend jednoznačně potvrdil – negativní hodnocení pokleslo o dalších 12 procentních bodů na 30 %, což je nejnižší hodnota za celé sledované období od roku 2003 a zároveň vzrostlo pozitivní hodnocení o 6 procentních na 16 %, což je rovněž nejlepší výsledek za celou dobu sledování.

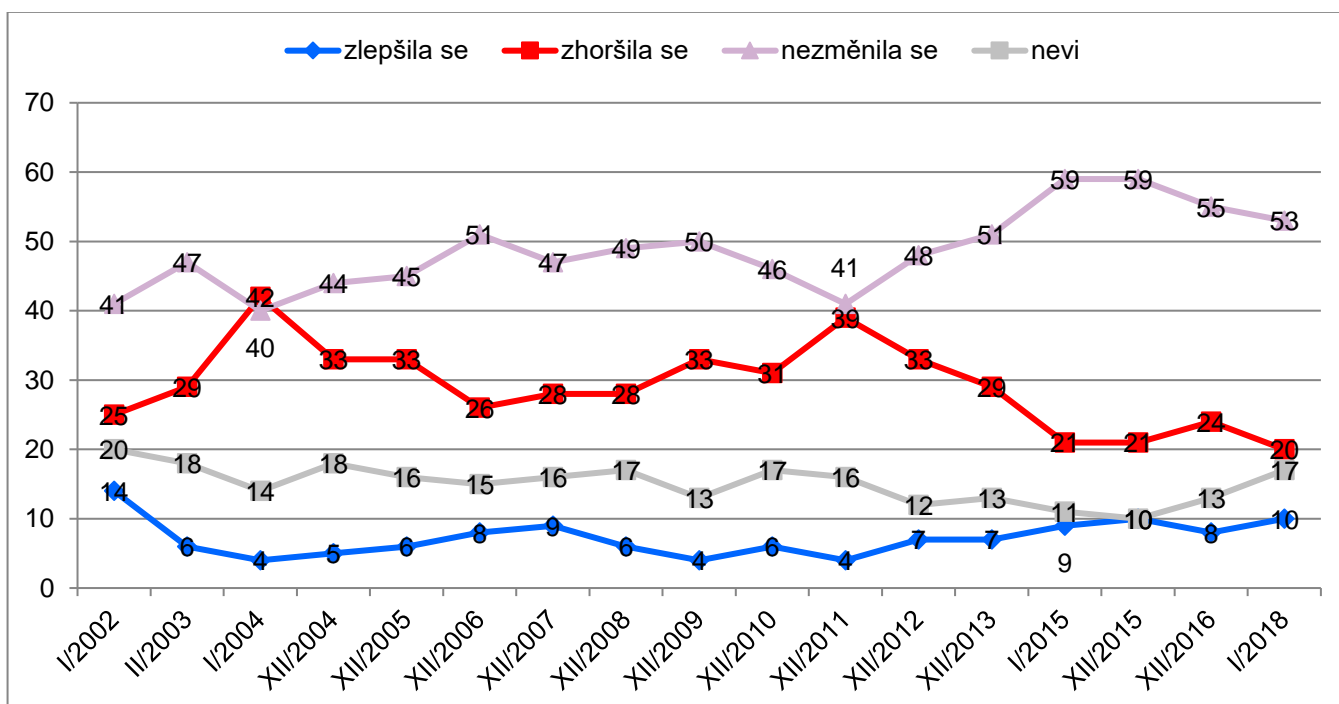
V oblasti nezaměstnanosti (viz graf 12) můžeme po celou dobu měření sledovat určité vývojové etapy, které souvisí s ekonomickou situací v ČR a jejím hodnocením. V lednu 2004 bylo dosaženo maxima (90 %) těch, kteří zaznamenali v oblasti nezaměstnanosti zhoršení, do roku 2007 tento podíl postupně klesal (pokles o 64 procentních bodů) a naopak rostl podíl těch, kteří zaznamenali zlepšení (v roce 2007 30 %). V následujících dvou letech se situace obrátila a podíl negativních hodnocení opět výrazně vzrostl a podíl pozitivních hodnocení poklesl. Mezi lety 2009 až 2013 byla situace relativně stabilní, ale od 2013 začal pozitivní trend, který pokračuje až do současnosti. Podíl pozitivních hodnocení začal růst a podíl negativních hodnocení klesat (v prvních letech výrazně, poté mírně). Oproti minulému šetření podíl těch, kteří v oblasti nezaměstnanosti zaznamenali zlepšení, vzrostl o 12 procentních bodů na 60 % a naopak podíl těch, kteří zaznamenali zhoršení, klesl o 13 procentních bodů na 8 %. Aktuální výsledky jsou nejpozitivnějším hodnocením za celou dobu sledování.

Graf 12: Nezaměstnanost – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 13: Soudnictví – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

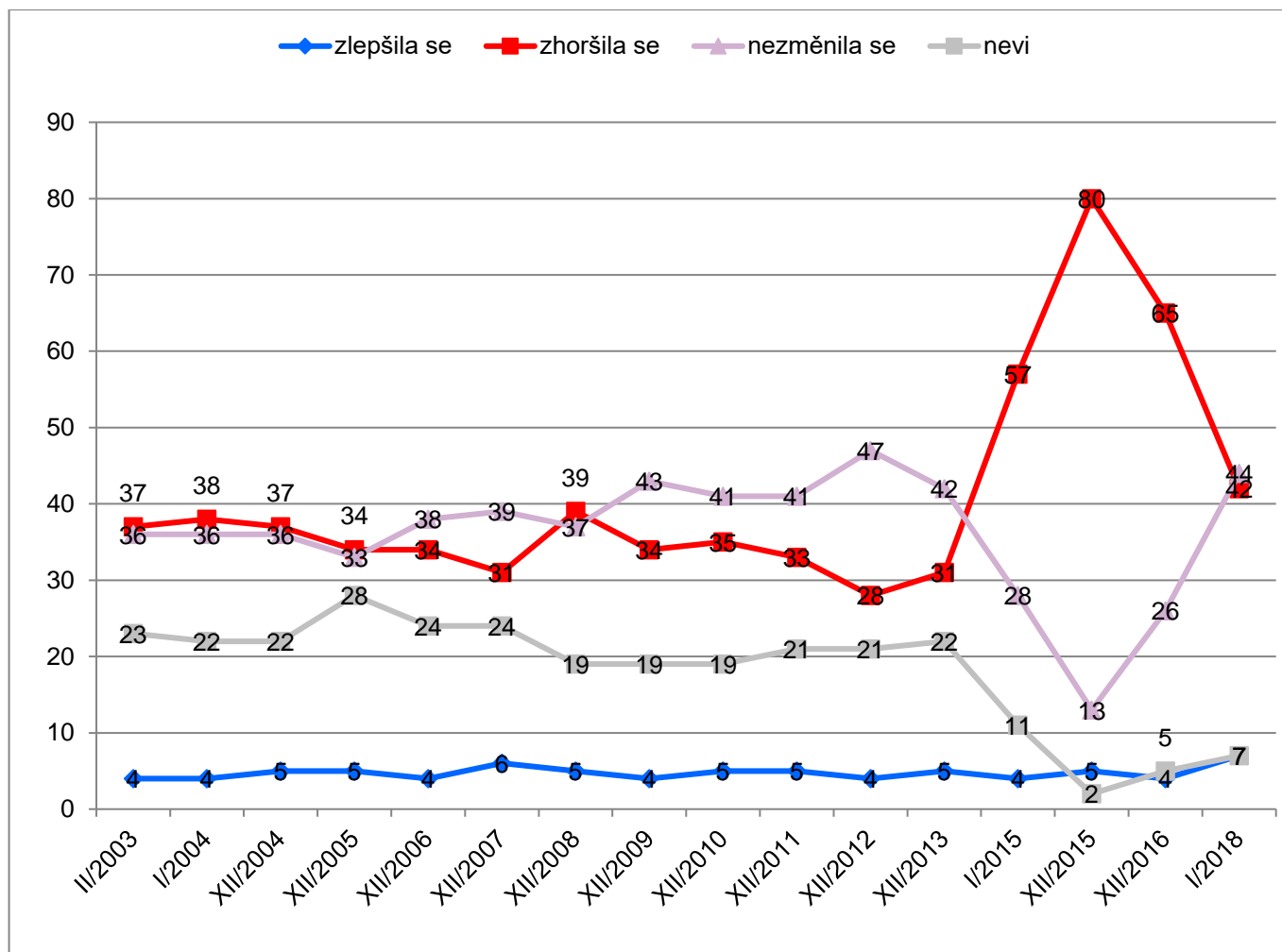

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Oblast soudnictví (graf 13) se z pohledu veřejného mínění v posledních několika letech postupně stabilizovala, když od roku 2011 do roku 2015 vidíme v této oblasti setrvalý nárůst podílu těch, podle kterých se v této oblasti situace za poslední rok významně nezměnila (až na tři pětiny dotázaných) a současný pokles negativního hodnocení případných změn (pětina dotázaných). V roce 2016 podíl negativního hodnocení nepatrně vzrostl na úkor poklesu hodnocení, že se situace v oblasti soudnictví nezměnila. Aktuální šetření dokládá, že trend růstu negativního hodnocení byl narušen a veřejnost začala hodnotit danou oblast méně kriticky. Aktuální hodnota podílu těch, kteří v této oblasti zaznamenali zhoršení, je doposud nejnižší za celou dobu sledování (20 % dotázaných).

Oblast přistěhovalectví patřila v letech 2003 až 2011 k těm nejstabilnějším, přičemž po celou dobu sledování je pro tuto oblast charakteristický velmi nízký podíl těch, kteří zde vidí nějaké zlepšení. Nicméně mezi lety 2013 a 2015 došlo k výrazné změně, když podíl těch, kteří situaci hodnotí jako „zhoršenou“ stoupl o 49 procentních bodů a naopak významně klesl podíl těch, kteří žádnou změnu nepozorovali (pokles o 32 procentních bodů), nebo se k této položce neuměli vyjádřit a volili odpověď „nevím“ (pokles o 20 procentních bodů). Zřejmě z důvodu vývoje přistěhovalecké krize během roku 2016 došlo k významnému zlomu v hodnocení – výrazný pokles negativních odpovědí a nárůst odpovědí „nezměnila se“, který v aktuálním šetření pokračoval. Oproti minulému šetření negativní hodnocení pokleslo o 23 procentních bodů a podíl odpovědí „nezměnila se“ vzrostl o 18 procentních bodů.

Graf 14: Přistěhovalectví – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

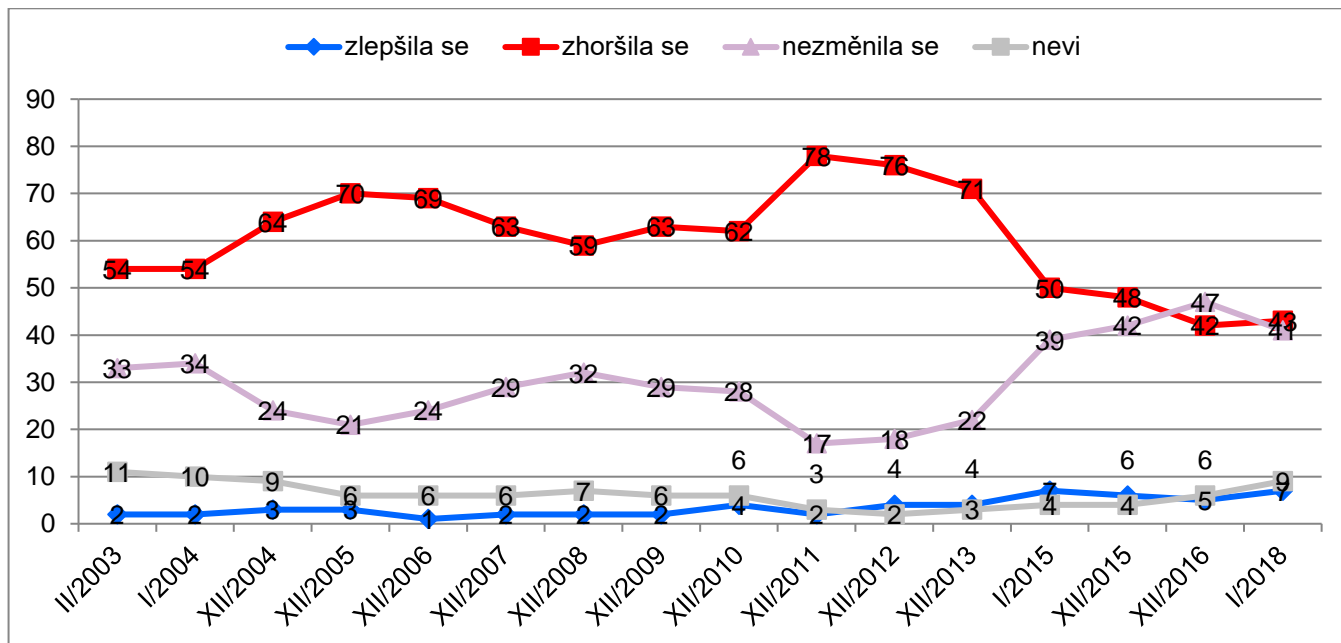

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Hodnocení uplynulého vývoje v oblasti korupce (viz graf 15) a podobně tak i v oblasti hospodářské kriminality (viz graf 16) bylo relativně stabilní od počátku měření do roku 2010, kdy došlo k výraznému zhoršení (pokles podílu těch, kdo

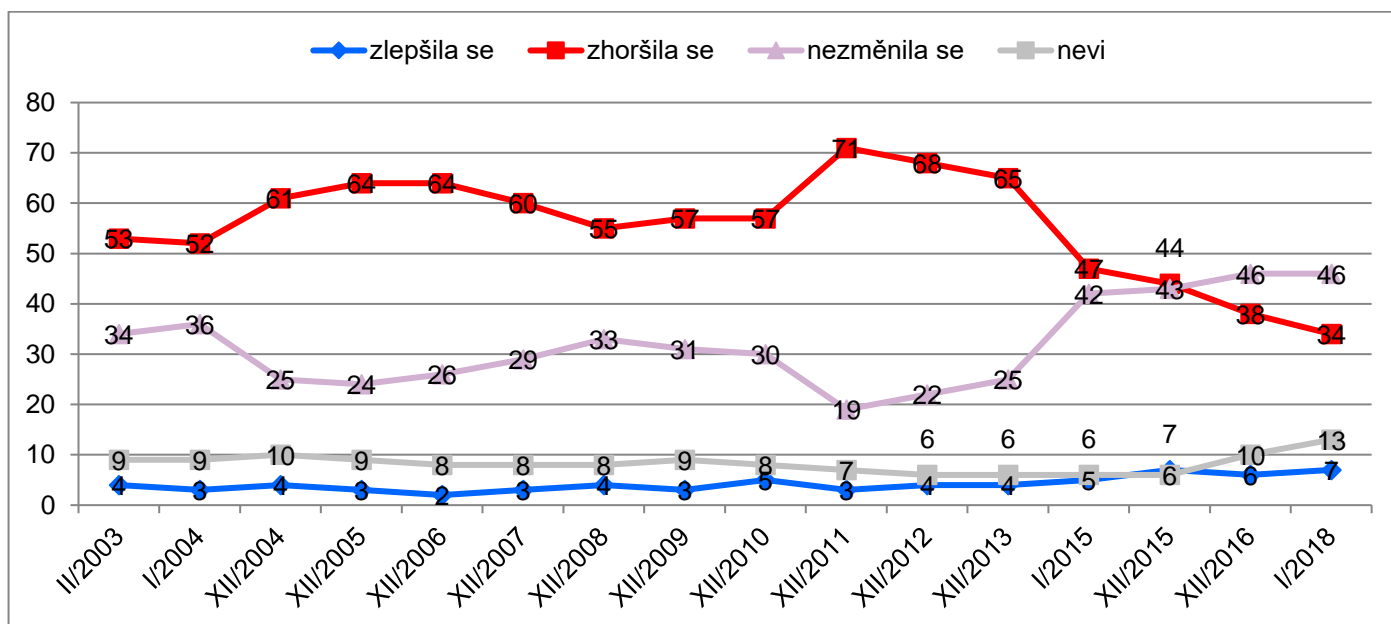
nevidí žádnou změnu a nárůst podílu těch, kteří konstatují zhoršení situace). Od roku 2011 začal trend poklesu těch, kteří konstatují, že se situace zhoršila. K největšímu zlomu došlo v hodnocení z počátku roku 2015, kdy oproti předchozímu šetření pokleslo negativní hodnocení v oblasti korupce o 21 procentních bodů a v oblasti hospodářské kriminality o 18 procentních bodů. V oblasti korupce bylo historického minima podílu respondentů vnímajících zhoršení situace dosaženo v minulém šetření z roku 2016 (42 %), přičemž výsledek z aktuálního šetření je statisticky srovnatelný. V oblasti hospodářské kriminality bylo historického minima podílu respondentů konstatujících zhoršení v této oblasti dosaženo v aktuálním šetření (oproti minulému výzkumu pokles o 4 procentní body na 34 %).

Graf 15: Korupce – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

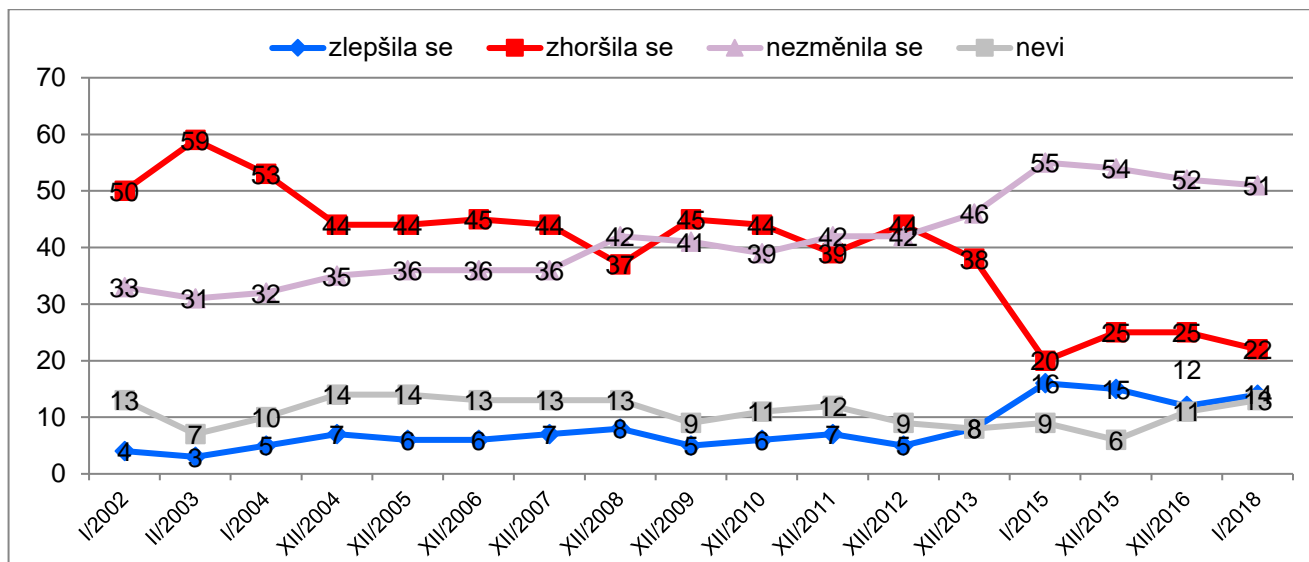
Graf 16: Hospodářská kriminalita – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V případě zemědělství (viz graf 17) dochází v podstatě po celou dobu sledování k pozvolnému nárůstu těch, kteří v této oblasti nepozorují žádnou změnu. Tento nárůst se v posledních třech letech zastavil na zhruba polovině dotázaných. Spolu s tím klesal podíl těch, kteří deklarovali zhoršení situace, v aktuálním šetření tvoří necelou čtvrtinu dotázaných (22 %).

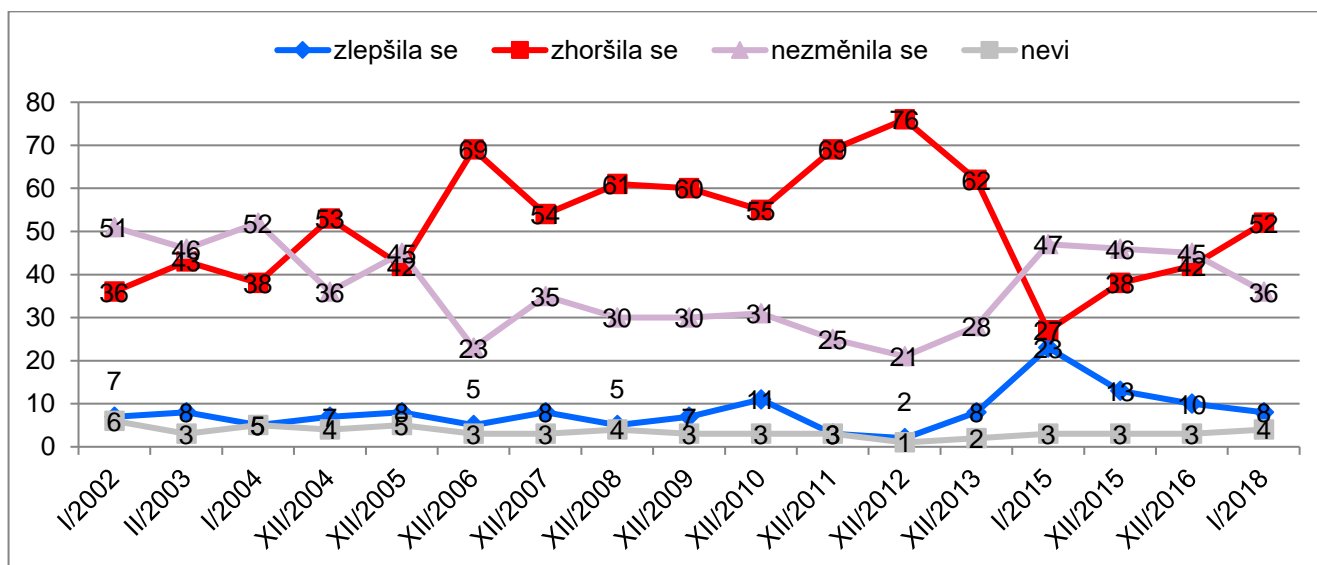
Graf 17: Zemědělství – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Hodnocení vývoje politické situace v ČR (viz graf 18) vykázalo v měření z prosince 2013 a ledna 2015 velké zlepšení, jímž se z historického dna, na němž se ocitlo na konci roku 2012, posunulo do svého výrazného pozitivního maxima. V aktuálním výzkumu se ovšem hodnocení politické situace v ČR opět v porovnání s minulým rokem zhoršilo a prohloubilo negativní trend trvající od prosince 2015. V součtu od ledna 2015 podíl respondentů zaznamenávajících zhoršení narostl o 25 procentních bodů a podíl respondentů vnímajících zlepšení naopak o 15 procentních bodů poklesl.

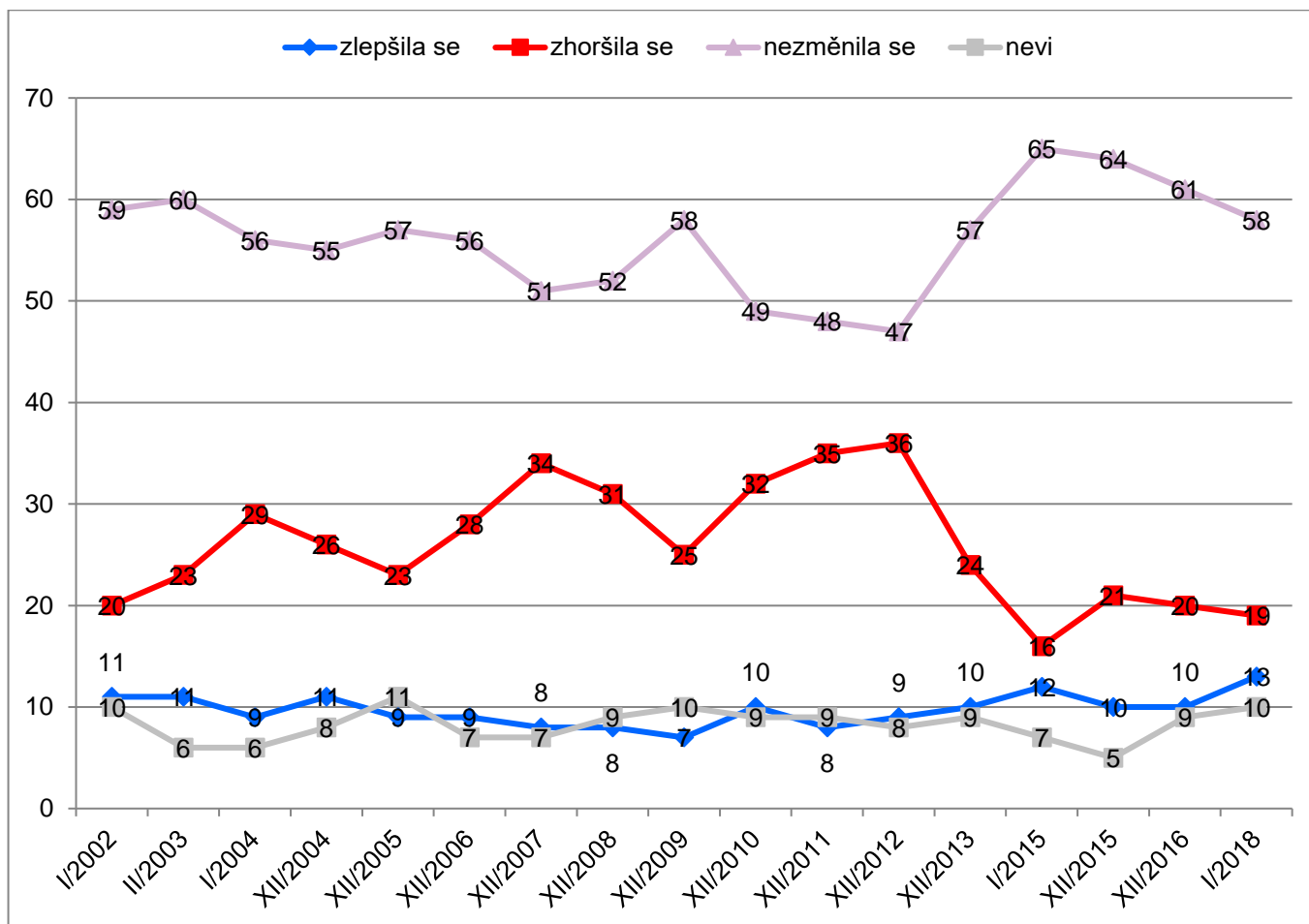
Graf 18: Politická situace v ČR – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pokud jde o možnost účasti občanů na rozhodování o veřejných záležitostech (viz graf 19), zde mezi roky 2012 a 2015 posílilo přesvědčení, že v této oblasti nedochází k výrazným změnám, při poklesu deklarovaného zhoršení. Od ledna 2015 opět začal mírný pokles názoru respondentů, že v této oblasti nedochází k výrazným změnám (od ledna 2015 pokles o 7 procentních bodů). V aktuálním výzkumu oproti minulému šetření z prosince 2016 mírně narostl podíl těch, kteří zaznamenali zlepšení (podíl respondentů vnímajících zhoršení zůstal konstantní).

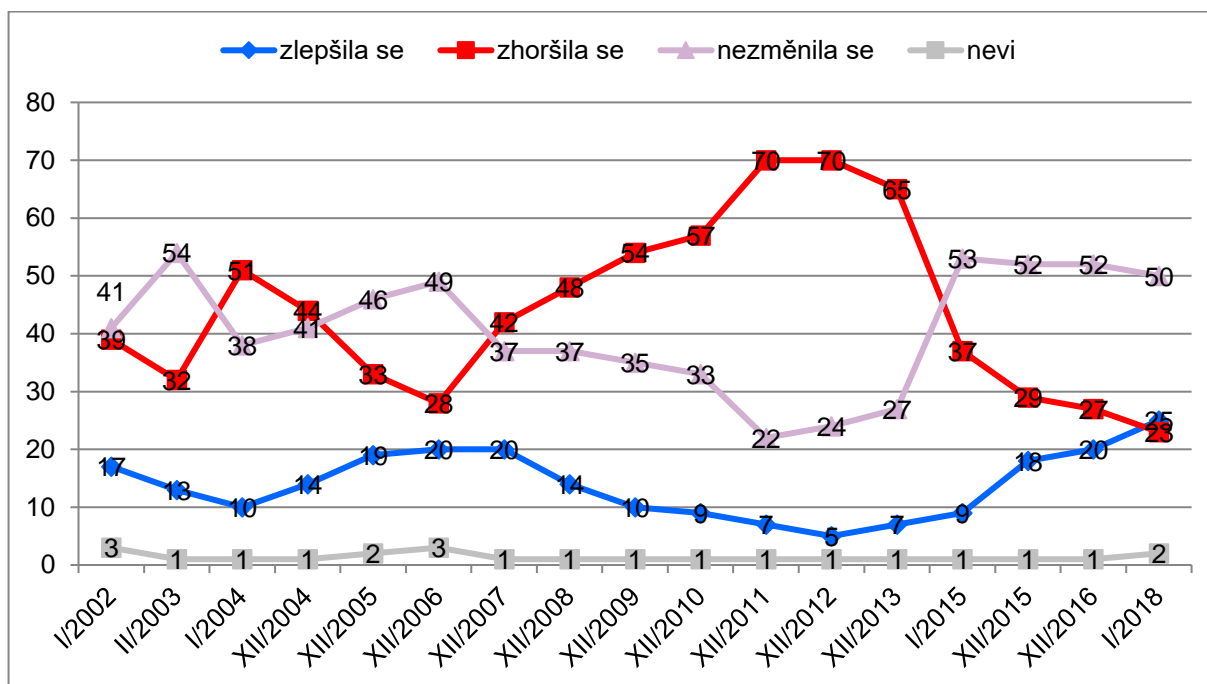
Graf 19: Možnost účasti občanů na rozhodování o veřejných záležitostech – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Vývoj v oblasti životní úrovně (viz graf 20) se podobně jako oblast sociálních jistot úzce váže na vývoj ekonomiky a sociálně ekonomických podmínek. Mezi roky 2004 a 2006 se hodnocení výrazně zlepšovalo, od roku 2007, kdy se do životní úrovně začala promítat některá opatření Topolánkovy vlády, jako např. změny DPH, zrušení společného zdanění manželů či zavedení tzv. regulačních poplatků ve zdravotnictví, a následně po vypuknutí ekonomické krize ke konci roku 2008, se naopak dramaticky zhoršovalo, když mezi roky 2006 a 2011 narostl podíl negativního hodnocení vývoje životní úrovně v uplynulém roce o více než čtyřicet procentních bodů. V posledních 4 letech ovšem došlo, podobně jako v hodnocení souvisejících oblastí, ke zlomu – podíl odpovědí „zhoršila se“ poklesl ze 70 % na konci roku 2012 až na 23 % v lednu 2018 a nejdříve byl kompenzován zejména odpověďmi „nezměnila se“, v posledních třech šetřeních pak nárůstem odpovědí „zlepšila se“ (od konce roku 2012 do ledna 2018 nárůst o 20 procentních bodů). Poprvé za celou dobu sledování (od roku 2002) vidíme, že se podíly pozitivních a negativních hodnocení srovnaly.

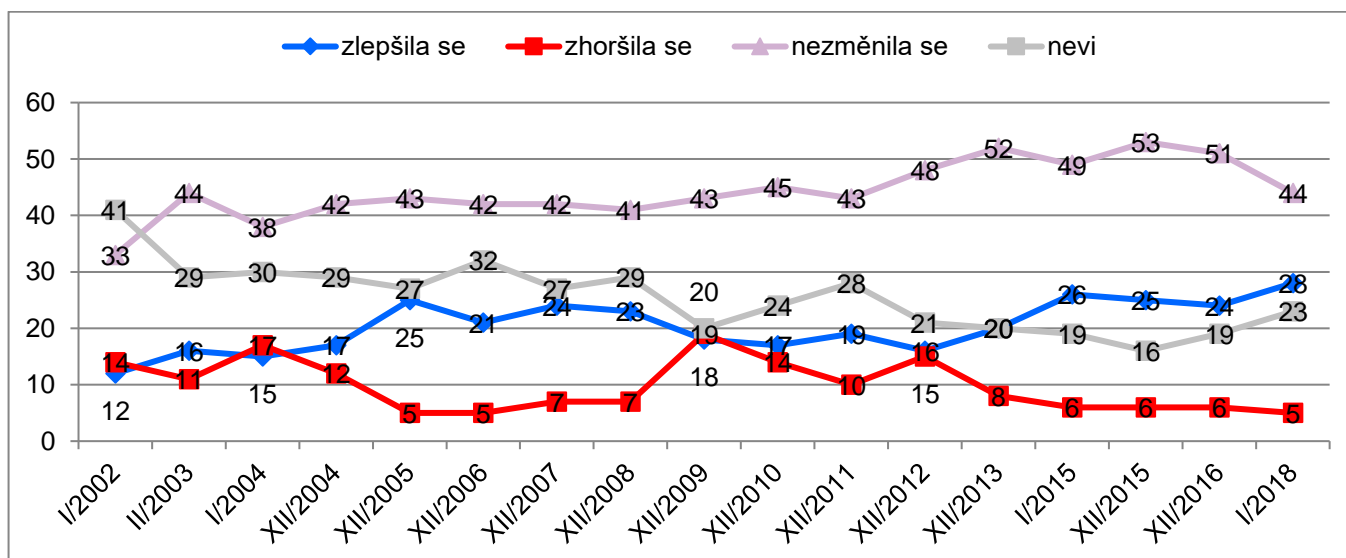
Graf 20: Životní úroveň – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Oblast vědy a výzkumu (viz graf 21) byla na vzestupu zejména v první polovině minulého desetiletí, následně se relativně příznivé hodnocení vývoje v tomto ohledu udržovalo až do roku 2008. Zřejmě v souvislosti s ekonomickou krizí a medializovanými problémy okolo financování vědy a snižování rozpočtových prostředků na tuto oblast došlo v roce 2009 a pak znovu v roce 2012 k určitému zhoršení v hodnocení uplynulého vývoje, ale to následně rychle odeznělo. V aktuálním šetření bylo dosaženo nejvíce pozitivního hodnocení za celou dobu sledování – podíl respondentů zaznamenávajících v oblasti vědy a výzkumu zlepšení vzrostl oproti minulému šetření o čtyři procentní body na 28 %, což je historické maximum. Pro tuto oblast je zároveň v průběhu času charakteristický vysoký podíl odpovědí neví.

Graf 21: Věda a výzkum – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

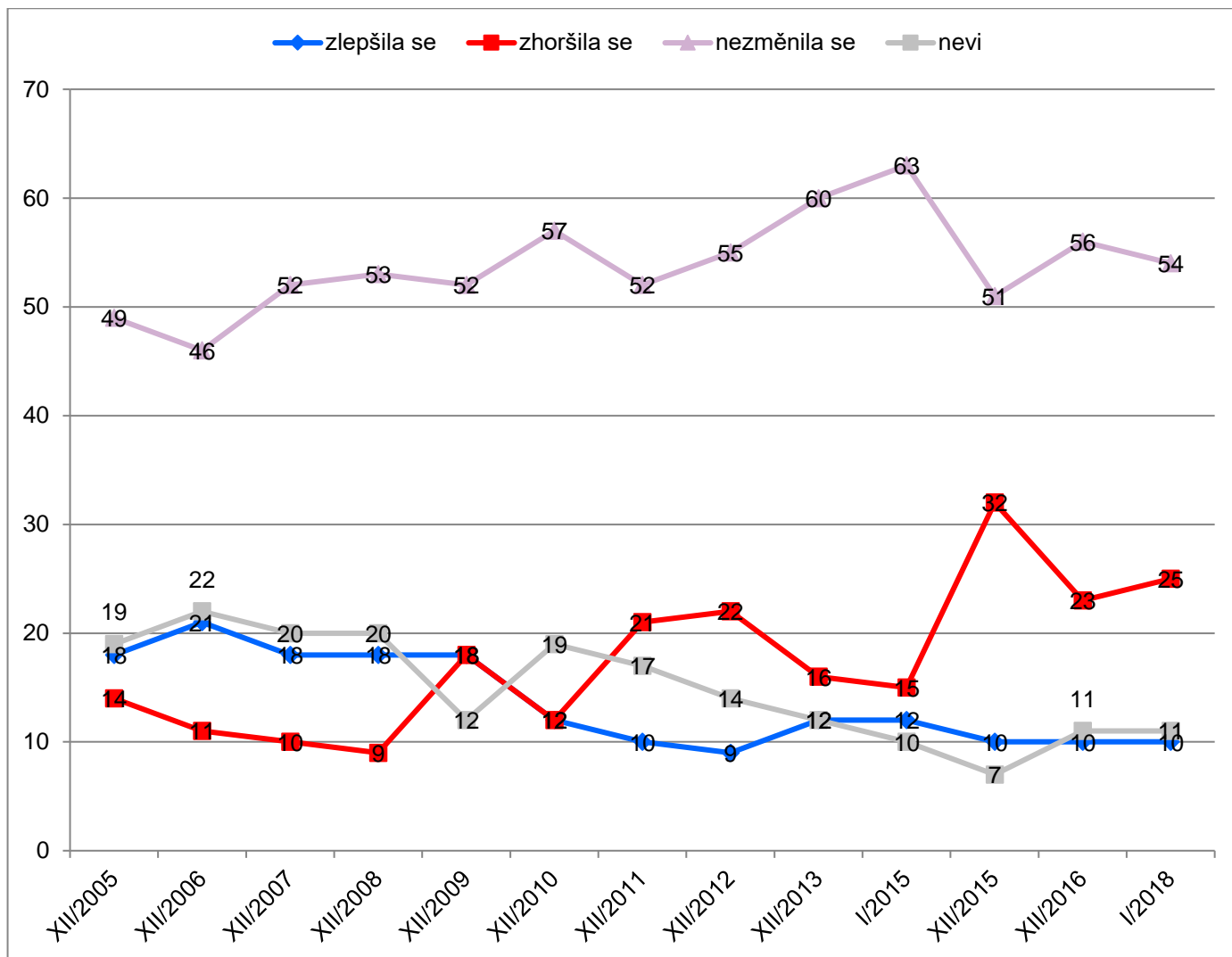

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pro postavení ČR v EU (viz graf 22) byl až do počátku roku 2015 charakteristický zejména nárůst podílu těch, kdo v této oblasti nepozorují žádnou změnu. V roce 2010 je pak patrný pokles podílu těch, kteří v oblasti viděli za uplynulý rok zlepšení. Zhoršení zjištěné v prosinci 2015 výzkum v dalším roce nepotvrdil a naznačil návrat na hodnocení z ledna 2015. V aktuálním šetření nedošlo ke statisticky významným změnám.

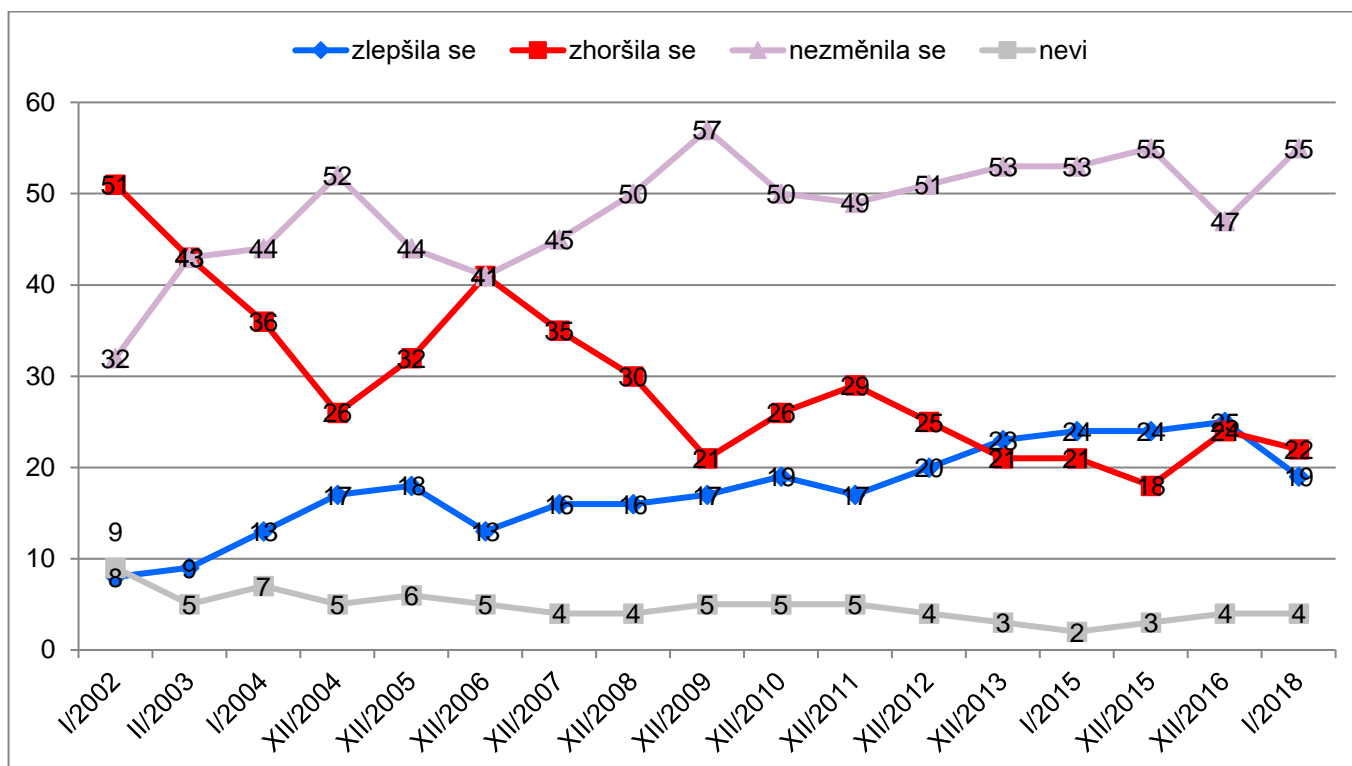
Graf 22: Postavení ČR v EU – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

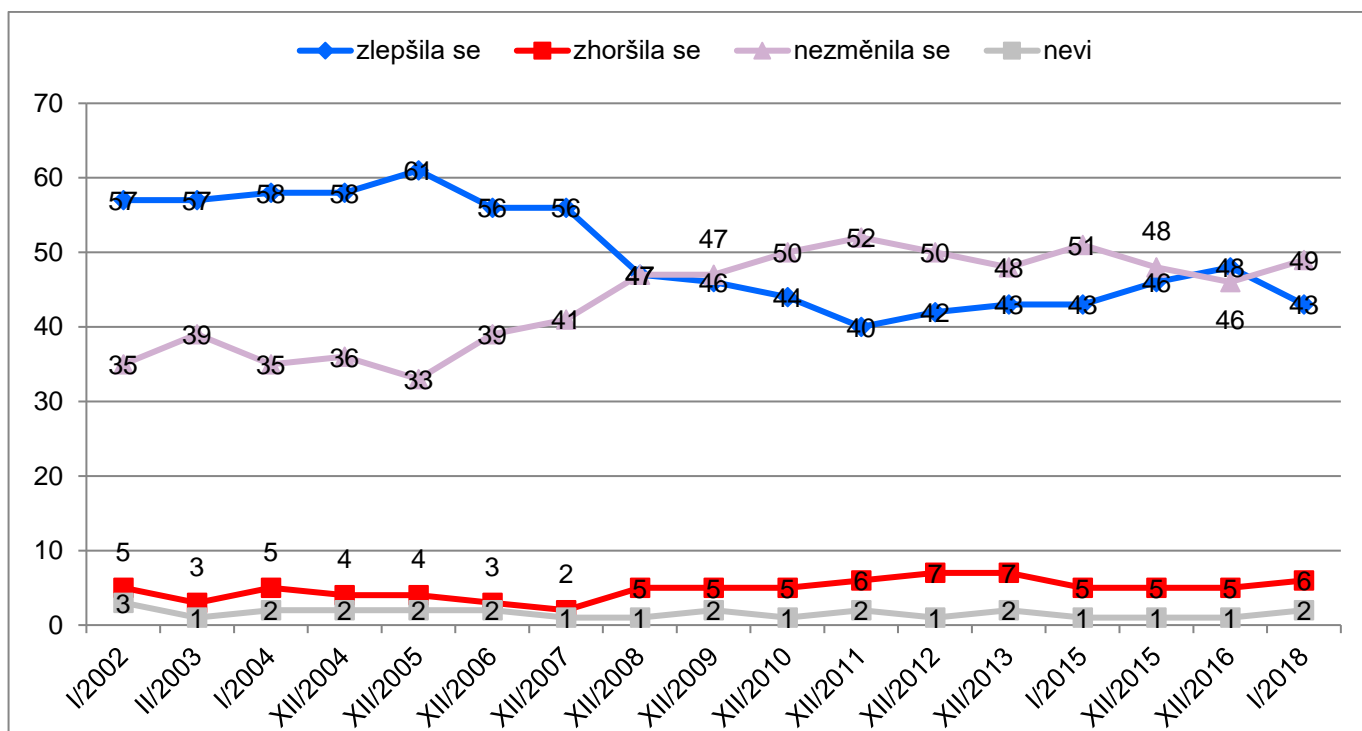
Oblast dopravní obslužnosti (viz graf 23) v průběhu času vykazuje převážně pozvolný nárůst pozitivních vyjádření, který vyvrcholil v prosinci 2016. Podíl konstatovaného zhoršení dopravní obslužnosti se vyvíjel značně nelineárně, s obdobími poměrně výrazného vzestupu v letech 2005 a 2006 a znovu v letech 2010 a 2011, ale přesto jeho pokles od roku 2002 většinou převažoval a v současnosti je o necelých třicet procentních bodů nižší, než byl na počátku minulého desetiletí. V porovnání s posledním výzkumem se zvýšil podíl těch (o 9 procentních bodů), kteří uvedli, že situace „se nezměnila“, na úkor poklesu odpovědí „zlepšila se“ (pokles o 6 procentních bodů).

Graf 23: Dopravní obslužnost – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 24: Nabídka zboží a služeb – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

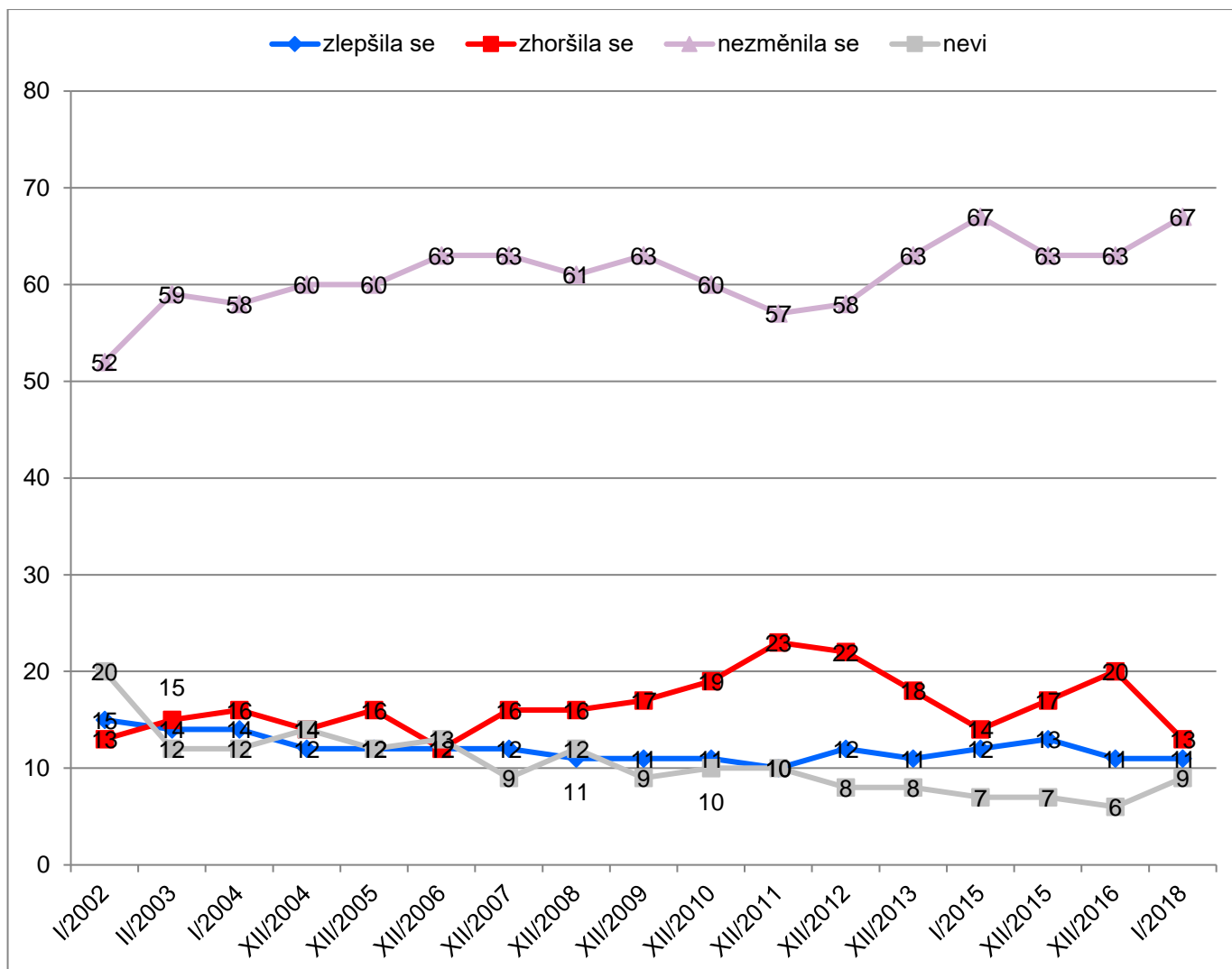

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

U nabídky zboží a služeb (viz graf 24) v delším časovém horizontu vidíme určitý pokles podílu těch, kdo tvrdí, že se situace v tomto ohledu v uplynulém roce zlepšila, a vzestup podílu těch, kdo říkají, že se nezměnila. V letech 2010 až 2015 se podíl obou názorových skupin ustálil: zhruba polovina lidí zastávala názor, že situace se během roku nezměnila, o něco více než dvě pětiny soudili, že se situace zlepšila. Od ledna 2015 do prosince 2016 ovšem podíl těch, kdo mluví o zlepšení v této oblasti, opět mírně narostl a přiblížil se jedné polovině, zatímco u podílu těch, kdo nevidí žádnou změnu, lehce poklesl. Aktuální šetření však opět ukázalo pokles podílu pozitivních hodnocení (o 5 procentních bodů) a vrátil se na úroveň z roku 2013 a ledna 2015. Zda se jedná o nastupující trend, může odhalit až další výzkum.

Dodržování lidských práv (viz graf 25) mezi roky 2006 a 2011 vykazovalo pozvolný nárůst podílu negativních vyjádření z 12 % na 23 %, ale tento trend se v období od prosince 2012 do ledna 2015 otočil a podíl negativních odpovědí pozvolna klesal. Aktuální šetření nepotvrdilo obrat v trendu, který byl signalizován v prosinci 2015 a 2016 a který se vyznačoval nárůstem podílu těch, kteří v oblasti dodržování lidských práv zaznamenali zhoršení. Aktuálně podíl respondentů zaznamenávajících zhoršení o 7 procentních bodů klesl na 13 % a významně se přiblížil minimu dosaženému v prosinci 2006 (12 %). Paralelně s poklesem podílu odpovědí „zhoršila se“ mírně vzrostl podíl odpovědí „nezměnila se“ a „nevím“.

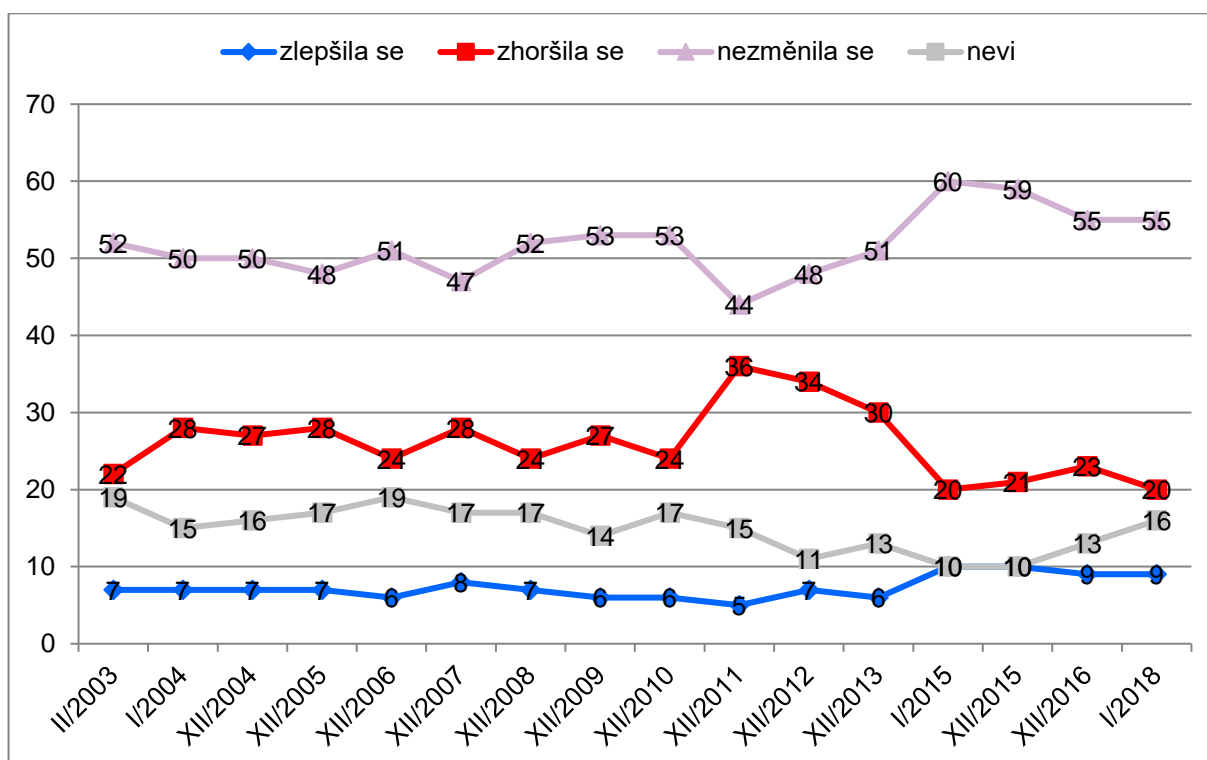
Graf 25: Dodržování lidských práv – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V hodnocení vývoje situace v uplynulém roce v oblasti právního prostředí (viz graf 26) do roku 2010 nedocházelo k výraznějším změnám, pouze k drobným fluktuacím podílu negativního hodnocení pohybujícím se v rozmezí od 22 % do 28 %. V roce 2011 však tento podíl zaznamenal výrazný nárůst z 24 % na 36 %. Od prosince 2011 do ledna 2015 dochází k postupnému poklesu až na úroveň 20 % (což je nejnižší hodnota za sledované období), který je ovšem kompenzován pouze nárůstem podílu odpovědí „situace se nezměnila“. Výsledky zjištěné v následujících šetřeních ukazují na určitý nárůst negativního hodnocení na úkor hodnocení „situace se nezměnila“. V aktuálním šetření mírně poklesl podíl těch, kteří zaznamenali zhoršení na 20 %, čímž byla vyrovnána nejnižší hodnota z ledna 2015. Ostatní výsledky jsou s předchozím šetřením statisticky srovnatelné.

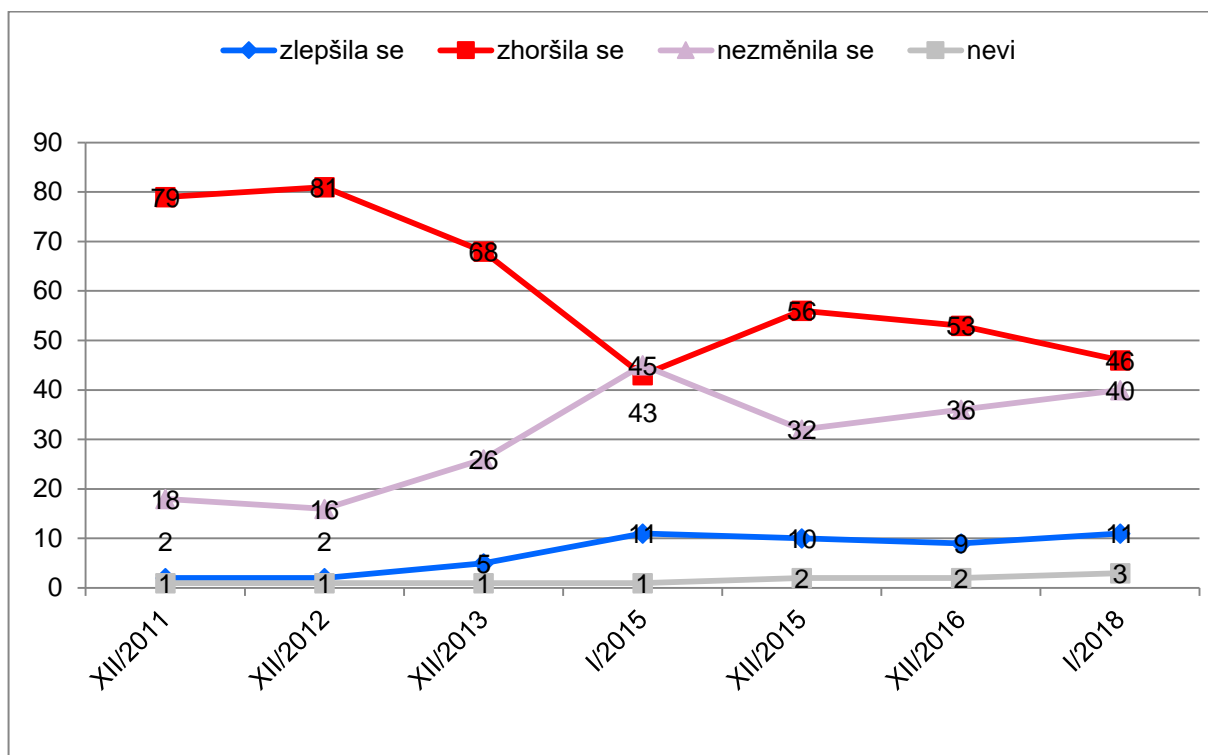
Graf 26: Právní prostředí – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Nálada ve společnosti (graf 27) je, podobně jako další tři položky, hodnocena teprve sedmý rok. V období od prosince 2012 do ledna 2015 výrazně poklesl podíl těch, kteří ji hodnotili jako „zhoršila se“ (z 81 % na 43 %). V prosinci 2015 došlo k určitému zvratu (nárůst negativních odpovědí o 13 procentních bodů na úkor odpovědí „nezměnila se“), který se ale v následujícím šetření naopak lehce zmírnil. Aktuální výzkum potvrdil toto zmírnění, kdy podíl negativních odpovědí poklesl o 7 procentních bodů a mírně narostl (o 4 procentní body) podíl respondentů, kteří nezaznamenali žádné výrazné změny.

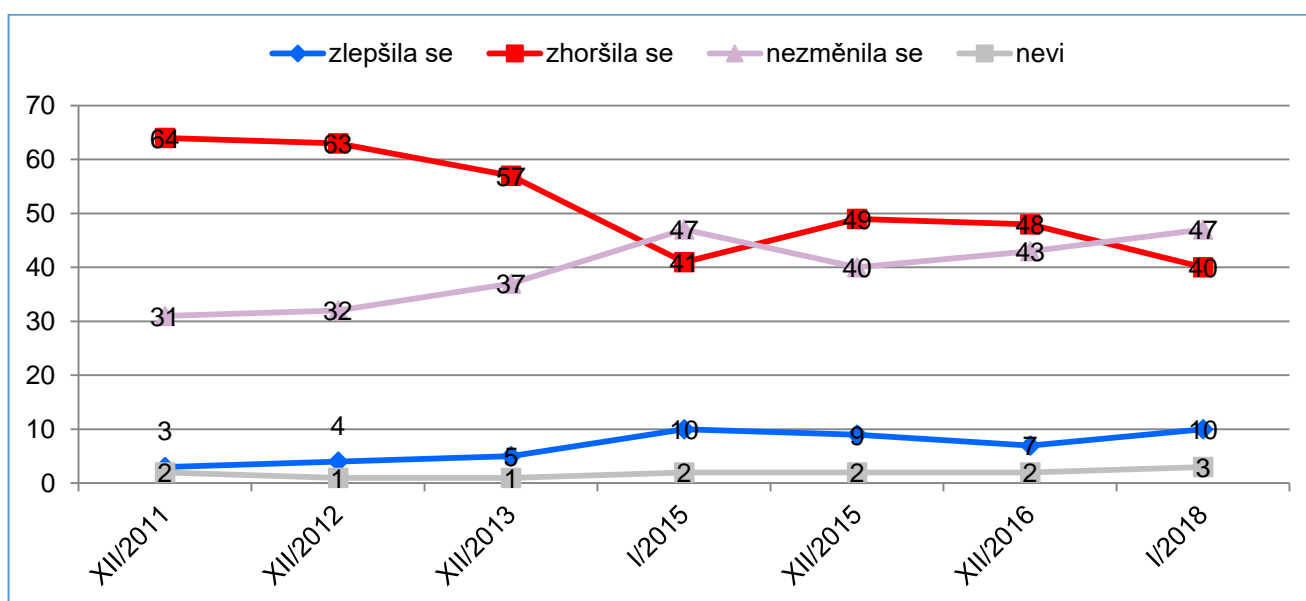
Graf 27: Nálada ve společnosti – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Mezilidské vztahy (graf 28) vykazují podobný vývoj, jaký byl zjištěn u nálady ve společnosti (se zvratem v prosinci 2015). V aktuálním šetření bylo dosaženo prozatímního minima v podílu negativních odpovědí. Oproti předchozímu šetření tento podíl poklesl o 8 procentních bodů na 40 %, při nepatrném nárůstu odpovědí „zlepšila se“ a „nezměnila se“. Jedná-li se nastupující pozitivní trend, budeme moci zhodnotit až v následujícím šetření.

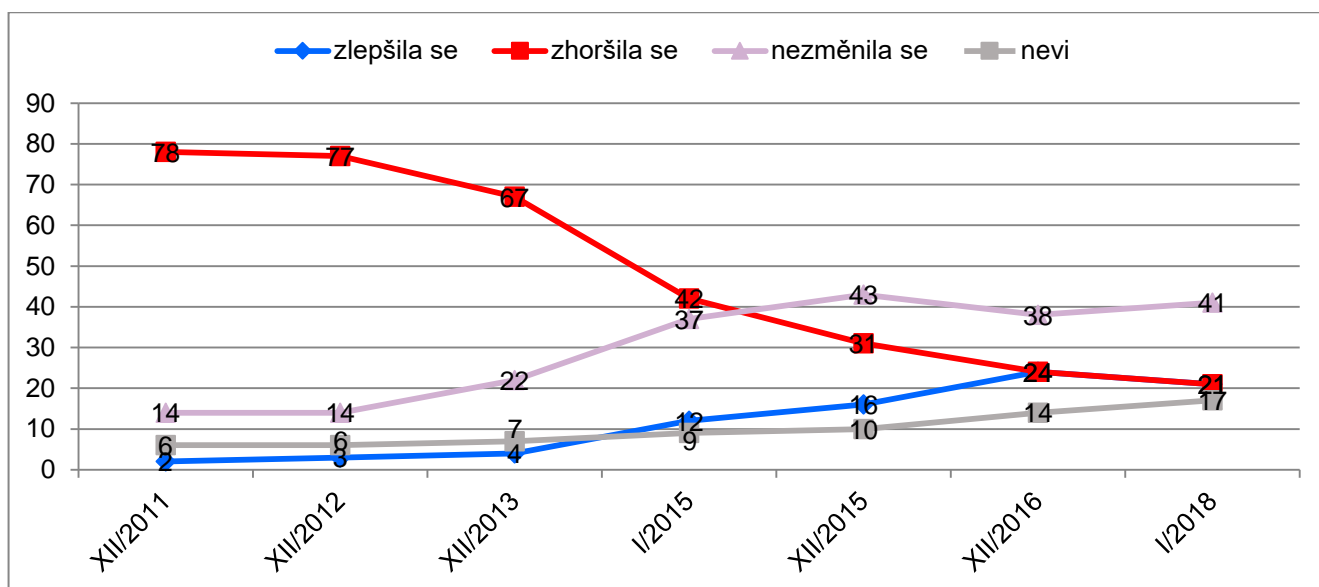
Graf 28: Mezilidské vztahy – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

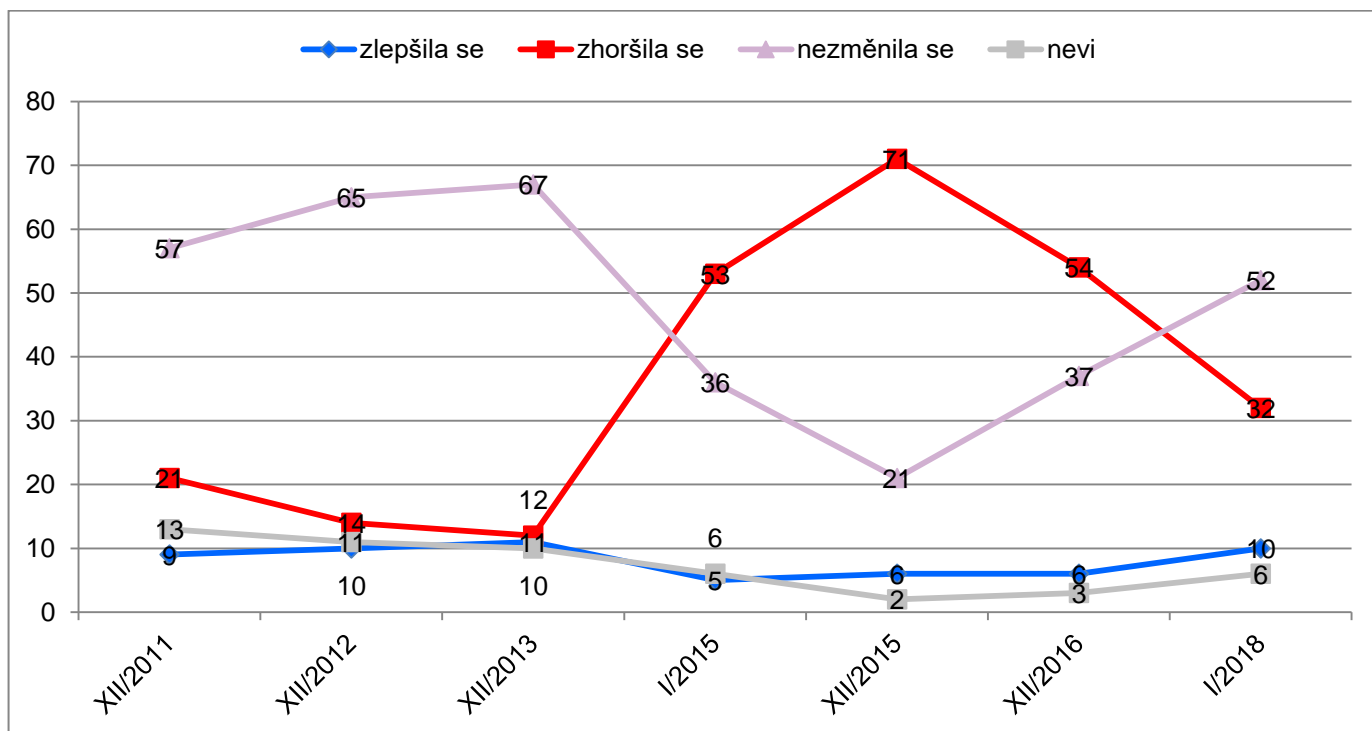
Hodnocení stavu veřejných financí (graf 29) vykazuje po celou dobu sedmiletého sledování sestupný trend odpovědi „zhoršila se“ kompenzovaný v prvních letech vzestupem odpovědi „zlepšila se“ a „nezměnila se“, v dalších dvou šetřeních jen vzestupem podílu odpovědi „zlepšila se“ a v aktuálním šetření kompenzovaný opět nárůstem odpovědi „nezměnila se“ a dále „nevim“ a mírným poklesem „zlepšila se“. Za sedm let se snížil podíl negativního hodnocení ze 78 % na 21 %. Podíly kladných i záporných hodnocení zůstávají stejně jako v minulém šetření vyrovnané.

Graf 29: Stav veřejných financí – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 30: Bezpečnostní situace ČR – zlepšení / zhoršení v minulém roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V případě bezpečnostní situace ČR (viz graf 30) je průběh hodnocení podobný jako v případě přistěhovalců. Skokový nárůst negativního hodnocení za roky 2014 a 2015 se v následujícím šetření z roku 2016 vrátil na úroveň hodnocení roku 2014. V aktuálním šetření pokračuje výrazný pokles negativního hodnocení, kdy od minulého šetření klesl o 22 procentních bodů (od prosince 2015 celkem o 39 procentních bodů) při nárůstu podílu odpovědí „nezměnila se“ (nárůst oproti předchozímu šetření o 25 procentních bodů, od prosince 2015 celkem o 31 procentních bodů).

Z časových řad obecně plyne, že poslední výzkum z ledna 2018 potvrdil jednak trendy, které naznačovaly výsledky z předchozích dvou šetření (za roky 2015 a 2016), v některých oblastech byl vývoj během roku 2017 respondenty hodnocen nejpozitivněji (např. sociální jistoty, nezaměstnanost, bezpečnost občanů, životní úroveň, věda a výzkum atd.). Dále výzkum poukázal na určité zklidnění veřejného mínění v problematice spojené s přistěhovalectvím a bezpečností, kde jsme zaznamenaly nejvýraznější zlepšení. V neposlední řadě pak potvrdil stabilitu hodnocení v řadě zkoumaných oblastí.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v18-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>15. - 24. 1. 2018</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1086</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>242</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PD.1</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pd180209</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>9. února 2018</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Radka Hanzlová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |